

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
Fakulta bezpečnostního managementu
Katedra soukromého práva

Právní aspekty skončení služebního poměru
Bakalářská práce

Legal Aspects of Termination of the Service Relationship
Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
PhDr. Mgr. Zbyněk Flekal MBA

AUTOR PRÁCE
Tomáš Zajačik DiS.

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Dolních Ředvicích, dne 24.02.2022

Tomáš Zajačik DiS.

ANOTACE

Tato práce se zabývá právními aspekty skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Úvodní část je věnována základním pojmům korespondujících se služebním poměrem, dále podmínkám vzniku služebního poměru a ohlédnutí za jeho historií. Stěžejní část práce je věnována jednotlivým možnostem skončení služebního poměru dle jednotlivých právních okolností. Poté jsou rozebírány následky skončení služebního poměru, jako jsou výsluhové nároky, povinnosti příslušníků apod. Následně je v práci rozebráno, jakým způsobem probíhá samotné řízení s poukázáním na specifika zvláštního řízení. Poslední část práce je věnována statistickým údajům skončení služebního poměru v roce 2020, kdy tato data jsou následně zapracována do návrhů de lege ferenda.

Klíčová slova

Služební poměr, bezpečnostní sbory, příslušník, skončení služebního poměru, odchodné, výsluhový příspěvek, řízení

ANNOTATION

This bachelor's thesis deals with legal aspects of termination of service relationship of the members of security forces. The introduction is devoted to basic terminology in civil service, commencement of the civil service employment and historical review. Main part deals with individual possibilities of termination of civil service considering individual legal circumstances. Next part is characterized by the analysis of the consequences of termination of civil service such as the retirement allowance, member duties etc. Subsequently, the thesis refers to the administrative proceedings of termination of service relationship with its specifics. Last part is devoted to statistical data of termination of service relationship in the year 2020. The data are presented in „de lege ferenda“ proposals.

Keywords

Service relationship, security forces, member, termination of service relationship, severance pay, retirement allowance, proceedings

Obsah

Úvod	5
1 Sl. Poměr	6
1.1 Právní úprava, předmět úpravy a rozsah působnosti.....	8
1.2 Vznik a podmínky pro přijetí do služebního poměru	10
2 Historický exkurz do služebního poměru	13
3 Skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů	15
3.1 Způsoby skončení služebního poměru	16
3.1.1 Zrušení ve zkušební době	16
3.1.2 Uplynutím doby určité	17
3.1.3 Propuštěním.....	17
3.1.4 Úmrtím nebo prohlášením za mrtvého	33
3.1.5 Dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž příslušník dovršil věku 65 let 33	
4 Výsluhové nároky po skončení služebního poměru	34
4.1 Odchodné	35
4.2 Výsluhový příspěvek	36
4.3 Souběh výsluhového příspěvku s důchody.....	38
4.4 Souběh nároku na výsluhový příspěvek s nárokem na výsluhový příspěvek ze služebního poměru vojáka z povolání	39
4.5 Zánik nároku na výplatu výsluhového příspěvku	39
4.6 Povinnosti	40
4.7 Úmrtné a příspěvek na pohřeb příslušníka	40
4.8 Výpočet a výplata výsluhových nároků.....	42
4.9 Měsíční služební příjem pro účely stanovení výše výsluhových nároků.....	44
5 Řízení	45
5.1 Zvláštní řízení	50
5.2 Doručování.....	51
6 Statistické údaje skončení služebního poměru za rok 2020.....	52
6.1 Vyhodnocení statistických údajů	55
7 Úvahy de lege lata, návrhy de lege ferenda	56
Závěr.....	60
Seznam použité literatury	62
Seznam příloh	64

Úvod

V České republice existují tři druhy, resp. tři zákony, které upravují služební poměr. Jedná se o služební poměr příslušníků Armády české republiky zakotvený v zákoně č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů, kterým se zabývá zákon č. 361/2003 Sb. a jako poslední do této kategorie spadá zákon č. 234/2014Sb., o státní službě, tedy služební poměr civilních zaměstnanců. Vzhledem k tomu, že pracuji u Policie České republiky, konkrétně na Inspektorátu cizinecké policie Mezinárodního letiště v Pardubicích, rozhodl jsem se dané téma bakalářské práce podrobněji věnovat zákonu č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen zákon).

Jelikož je služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů koncipován jako celoživotní povolání, jsou podmínky odchodu a okolností s tím spojených specifické. Tato práce se proto bude věnovat právě důvodům skončení služebního poměru a právním skutečnostem, které nastávají po jeho skončení. Práce je rozdělena do několika částí. V první části považuji za nutné vymezení základních pojmů jako je služební poměr samotný a osvětlit i podmínky do jeho přijetí. Rovněž zde okrajově zmíním historický vývoj služebního poměru jako takového, jelikož za období více než 100 let doznal značných změn.

Další část práce se podrobněji věnuje právě možnostem skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a právním skutečnostem, které mu následují. Jedná se zejména o rozebrání odchodného, výsluhového příspěvku, ale také příspěvku souvisejícího s úmrtím policisty nebo specifika zvláštního řízení. Poslední část práce je obohacena statistickými údaji skončení služebního poměru příslušníků v roce 2020. Tyto statistické údaje poté zakomponuji i do úvah de lege lata a návrhů de lege ferenda.

Cílem práce je vytvoření dokumentu, který bude uceleně a dopodrobna poskytovat údaje týkající se skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů s poukázáním na možné návrhy de lege ferenda.

1 Sl. Poměr

Pojem služebního poměru lze definovat jako smluvní vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, kdy zaměstnavatel je výlučně stát, tedy v našem případě Česká republika. Státní zaměstnanec se při sjednání služebního poměru zavazuje vůči státu vykonávat pracovní činnost a to za plat. Zde je rozdíl oproti soukromé sféře, kde se činnost vykonává za mzdu. Pro vysvětlení rozdílu mezi platem a mzdou, který není příliš velký, se dá velmi zjednodušeně říci, že plat se řídí tabulkami, které určují jeho výši podle vykonávané funkce, délce služebního poměru apod. U výpočtu výše mzdy může být zaměstnavatel mnohem flexibilnější a není omezen hranicemi tabulky. Jediné čeho se musí držet je např. minimální mzda a příplatky, které náleží zaměstnanci za noční službu apod.¹ Služební poměry jsou v České republice upraveny příslušnými právními předpisy. Jedná se o Zákon o státní službě č. 234/2014 Sb., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů č. 361/2003 Sb. a Zákon o vojácích z povolání č. 221/1999 Sb.

Služební poměr může být sjednán na dobu určitou či neurčitou. Oba druhy služebního poměru dále blíže specifikují jednotlivá ustanovení uvedených zákonů. U služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů se jedná o § 10 a 11 zákona. V praxi bývá nejběžnější zkušební doba 3 roky. Uplynutí doby tří let bývá, současně s vykonáním služební zkoušky rovněž, nejčastější důvod, kdy je příslušník zařazen do služebního poměru na dobu neurčitou. Samozřejmě existují, stejně jako u doby určité výjimky, které ale nejsou tak časté.

Svá specifika, co se týče služebního poměru a pracovněprávního vztahu v soukromé sféře, jsou vidět právě i v rozdílu skončení služebního poměru. Tam, kde v soukromé sféře může zaměstnavatel svému zaměstnanci dát výpověď (§ 52 zák. č. 262/2006 Sb.), tam v případě státní služby zaměstnavatel dát výpověď musí (např. § 72 zák. č. 234/2014 Sb.). Tímto příkladem jsem chtěl poukázat na to, že veškeré vztahy ve služebním poměru se striktně řídí zákonnými ustanoveními a služební funkcionář nemá příliš možností jak v tom či onom případě postupovat. Na rozdíl od soukromé sféry, kde zaměstnavatel může vše

¹ CVEJNOVÁ, Veronika. Jaký je rozdíl mezi mzdou a platem? Je na tom někdo hůř? [online]. [cit. 2020-10-04]. Dostupné z: <https://www.duofinance.cz/rozdil-mezi-mzdou-platem>

posuzovat individuálně a nemusí tak striktně dodržovat nutnost výpovědí či jiných zaměstnaneckých záležitostí.

Jak sem avizoval v úvodu, má práce se bude podrobněji zabývat zákonem č. 361/2003 Sb., ale alespoň okrajově chci zmínit působnost zbylých zákonů tedy Zákona o vojácích z povolání č. 221/1999 Sb. a Státní službě č. 234/2014 Sb., neboť i tento významně zasahoval do historického vývoje služebního poměru samotného. *„Tento zákon upravuje*

a) právní poměry státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu,

b) organizační věci státní služby (dále jen „služba“),

c) služební vztahy státních zaměstnanců,

d) odměňování státních zaměstnanců a

e) řízení ve věcech služebního poměru.

(2) Tento zákon dále upravuje organizační věci týkající se zaměstnanců ve správních úřadech, kteří pracují v základním pracovněprávním vztahu. § 2 dále uvádí, že Tento zákon se nevztahuje na

a) člena vlády, jeho poradce a na zaměstnance, který vykonává další činnosti pro člena vlády, včetně zaměstnance zařazeného v kabinetu člena vlády,

b) vedoucího Úřadu vlády České republiky (dále jen „Úřad vlády“) a zaměstnance, který vykonává činnosti pro vedoucího Úřadu vlády,

c) náměstka člena vlády a zaměstnance, který vykonává činnosti pro náměstka člena vlády,

d) člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání,

e) předsedu a člena Rady Českého telekomunikačního úřadu,

f) předsedu a místopředsedu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže,

g) člena Rady Energetického regulačního úřadu,

h) předsedu a místopředsedu Úřadu pro ochranu osobních údajů,

i) předsedu a člena Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí,

j) předsedu a místopředsedu Českého statistického úřadu,

k) zaměstnance, který vykonává pouze pomocné, servisní nebo manuální práce ve správních úřadech, a na zaměstnance, který pouze řídí, organizuje a kontroluje výkon pomocných, servisních nebo manuálních prací,

l) ředitele a inspektora Ústavu pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod,

m) předsedu, místopředsedy a další členy Rady Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství a členy Přezkumné komise Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství,

n) člena Etické komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu.

n) předsedu a místopředsedu Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře,

o) člena Etické komise Státního ústavu pro kontrolu léčiv,

p) lékaře orgánu sociálního zabezpečení,

r) předsedu a místopředsedy Národní sportovní agentury.

(2) Tento zákon se dále nevztahuje na zaměstnance zařazeného v bezpečnostním sboru, Generálním štábu Armády České republiky, Vojenské policii, Vojenském zpravodajství, Národním úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a v Národním bezpečnostním úřadu.“²

Vojáci byli v ustanovení o působnosti svého zákona značně stručnější. Zákon o vojácích z povolání „upravuje vznik, změnu, zánik a obsah služebních poměrů vojáků z povolání“³.

1.1 Právní úprava, předmět úpravy a rozsah působnosti

Hlavním dokumentem, který upravuje služební poměr bezpečnostních sborů České republiky je zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kdy bezpečnostní sbory v České republice jsou Policie České republiky v čele s Policejním prezidentem, Hasičský záchranný sbor České republiky v čele s generálním ředitelem, Celní správa České republiky v čele s generálním ředitelem, Vězeňská služba České republiky rovněž v čele s generálním ředitelem. Dále Generální inspekce bezpečnostních sborů v čele s

² Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, §§ 1, 2

³ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, §1

ředitelem, Bezpečnostní informační služba v čele s ředitelem a Úřad pro zahraniční styky a informace, v jejímž čele je také ředitel.

K zákonu je ale zároveň vydáno mnoho prováděcích předpisů, které jej doplňují nebo zpřesňují. Těchto předpisů je opravdu mnoho, proto uvedu jen ty, které alespoň částečně mohou s problematikou skončení služebního poměru souviset. Jedná se o nařízení vlády č. 147/2007 Sb. o pořadí srážek ze služebního příjmu příslušníků bezpečnostních sborů, č. 407/2011 Sb. k provedení zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů, č. 304/2018 Sb., kterým se stanoví stupnice základních tarifů bezpečnostních sborů. Déle vyhlášky č. 487/2004 Sb. o osobní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, č. 277/2015 o postup při určování výše náhrad za bolest a za ztížené společenské uplatnění příslušníků bezpečnostních Sborů ve znění vyhlášky č. 225/2016 Sb., vyhláška č. 226/2019 Sb. o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech a další nařízení a interní akty řízení.

Samozřejmě se k těmto nařízením a vyhláškám dají zařadit i zákony, které upravují jednotlivé bezpečnostní sbory, myšleno zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky, zákon č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky nebo zákon č. 341/2011 Sb. o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb. *„upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu, jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby“*⁴. Takto nám hovoří zákon o věcné působnosti. Ta je ve skutečnosti ale o něco širší, jak vyplývá z dalších ustanovení zákona. Ten upravuje i právní poměry jiných osob. Nejedná se sice o poměry služební, ale poměry z něj odvozené. Jedná se právě v návaznosti na skončení služebního poměru o osoby uvedené v § 169 zákona a to o bývalého příslušníka nebo pozůstalého, kteří mají právo např. na náklady spojené s pohřbem, léčebné

⁴ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 1

náklady, náhradu věcné škody apod. a veškeré záležitosti s tím spojené jsou předmětem právě citovaného zákona.

1.2 Vznik a podmínky pro přijetí do služebního poměru

Zákon o služebním poměru bezpečnostních sborů stanovuje, kdo může být účastníkem služebního poměru, jaká práva a povinnosti těmto účastníkům vznikají a které právní skutečnosti vedou ke vzniku, změně či zániku vztahů ve služebním poměru. Služební poměr, jako státně zaměstnanecký poměr, je specifický svým vznikem na základě jednostranného rozhodnutí služebního funkcionáře s předchozím souhlasem občana ucházejícího se o přijetí do služebního poměru. Služební funkcionář je v těchto případech myšlena osoba, která stojí v čele daného bezpečnostního sboru, jak jsem již uváděl výše. Je ale logické, že např. policejní prezident nemůže při všech svých dalších povinnostech zvládat i rozhodování o veškerých personálních záležitostech v celé Policii ČR. Zákon proto umožňuje přenesení této pravomoci na vedoucí organizačních částí bezpečnostního sboru. V případě policie by se tak jednalo o ředitele útvaru s celostátní působností, ředitele krajského ředitelství a ředitele obvodního nebo oblastního ředitelství. V praxi se ale tato pravomoc přenáší např. i zástupce či náměstký těchto ředitelů.

To že služební funkcionář jednostranně rozhodne o přijetí, neznamená, že by s tím uchazeč nesouhlasil, nebo neměl na vybranou. Uchazeč dal svůj souhlas již tím, že podal svou žádost o přijetí na počátku celého přijímacího procesu. Víceméně tento souhlas neustále v tomto procesu potvrzuje tím, že se aktivně a dobrovolně účastní jednotlivých fází přijímacího procesu. A je vlastně na něm, zda je podstoupí či nikoli. Poté již samozřejmě služební funkcionář dává kladné či záporné rozhodnutí o přijetí.

„Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky (dále jen "občan"), který

a) o přijetí písemně požádá,

b) je starší 18 let,

c) je bezúhonný,

d) splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven,

e) je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,

f) je plně svéprávný,

g) je oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu,¹¹⁾ má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,

h) není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace,

i) nevykonává jinou výdělečnou činnost, s výjimkou činnosti podle § 48 odst. 4 písm. c) až e), h) a i) a § 68 odst. 2, a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost.

(2) Vyžaduje-li to důležitý zájem služby, může být příslušník zpravodajské služby ve výjimečných případech přijat do služebního poměru, i když nesplňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební hodnost, do níž má být jmenován.

(3) Předpoklady uvedené v odstavci 1 pod písmeny h) a i) prokazuje občan čestným prohlášením.⁵

„Přijímací řízení je zahájeno doručením písemné žádosti občana o přijetí do služebního poměru k bezpečnostnímu sboru. V případě, že v bezpečnostním sboru není volné služební místo, přijímací řízení se nezahájí.

(2) Bezpečnostní sbor je oprávněn si ověřit, zda občan splňuje podmínky přijetí do služebního poměru. Za tím účelem zpracovává jeho osobní údaje a je oprávněn si k osvědčení bezúhonnosti občana

a) vyžádat opis z evidence Rejstříku trestů,¹⁵⁾

b) vyžádat opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů,

c) vyžádat výpis z evidencí vedených ministerstvem a dalšími orgány veřejné správy a

d) provádět šetření o bezúhonnosti občana nebo požádat Policii České republiky o provedení šetření.

⁵ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 13

(3) Bezpečnostní sbor písemně seznámí občana před jeho přijetím do služebního poměru s textem služebního slibu, předpokládaným dnem vzniku služebního poměru, druhem služebního poměru a dobou jeho trvání, služebním zařazením, místem služebního působiště, dobou služby, výší služebního příjmu a výplatním termínem, délkou dovolené, podmínkami výkonu služby a podmínkami skončení služebního poměru.

(4) Přijetí občana do služebního poměru nelze odepřít z důvodu věku, rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu, manželského a rodinného stavu nebo povinností k rodině, jakož i z důvodu členství v odborových organizacích a jiných sdruženích s výjimkou případů, které stanovuje tento zákon nebo zvláštní právní předpis. Tyto výjimky se nepovažují za diskriminaci. Zakazuje se i takové jednání bezpečnostního sboru, které diskriminuje občana nikoliv přímo, ale až ve svých důsledcích. Za takové jednání se považuje i navádění k diskriminaci.

(5) Občan, který se uchází o přijetí do služebního poměru, musí být o výsledku přijímacího řízení písemně vyrozuměn. Důvody nepřijetí se neoznamují.

(6) Bezpečnostní sbor uchovává osobní údaje o občanovi, který nebyl přijat do služebního poměru, a údaj o důvodu jeho nepřijetí po dobu 3 let. Po uplynutí této doby údaje zničí.⁶

„Služební poměr se zakládá rozhodnutím služebního funkcionáře příslušného bezpečnostního sboru. Rozhodnutí o přijetí do služebního poměru obsahuje výrok o

- a) dni vzniku služebního poměru,
- b) dni nástupu k výkonu služby,
- c) druhu služebního poměru,
- d) době trvání služebního poměru,
- e) jmenování do služební hodnosti,
- f) ustanovení na služební místo,
- g) místě služebního působiště,
- h) složkách služebního příjmu a

⁶ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 16

i) zkušební době.

(2) Služební poměr ředitele zpravodajské služby nebo ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů vzniká dnem jeho jmenování do funkce podle zvláštního právního předpis.“

(3) Služební poměr vzniká dnem, který je stanoven v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. V den nástupu k výkonu služby skládá příslušník služební slib, který zní: "Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život." Služební slib se považuje za složený, jestliže jeho text stvrdí příslušník svým podpisem. V případě, že se příslušník ke složení slibu nedostaví nebo odmítne složit služební slib anebo jej složí s výhradami, služební poměr mu nevznikne“.

(4) Nenastoupí-li příslušník k výkonu služby v den, který je uveden v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru, aniž by mu v tom bránila závažná překážka, nebo neuvědomí-li služebního funkcionáře o vzniku této překážky do týdne, služební funkcionář rozhodnutí o přijetí do služebního poměru zruší“⁷.

Jednotlivá kritéria přijetí do služebního poměru, jako je např. bezúhonnost, fyzická způsobilost apod., zde nebudu blíže probírat. Jednat to není předmětem práce a některé z nich ještě zmíním v kapitole, která se blíže věnuje právě skončení služebního poměru.

2 Historický exkurz do služebního poměru

Jak jsem v úvodu naznačil, služební poměr jako takový, včetně jeho právní úpravy zaznamenal za více jak 100 let mnoha změn a podob. Přispěly k tomu zejména historické události, které se v naší Zemi udály. Záměrně píší Zemi a ne České republice, jelikož první zmínky a snaha zakotvit služební poměr, tedy službu státu či zemi, sahá na začátek 20. století, tedy do dob Rakouska – Uherska,

⁷ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 17

do kterého spadaly i České země. Zásadním a průlomovým pramenem práva byl zákon č. 15/1914, říšský zákon o služebním poměru státních úředníků a státních sluhů tzv. služební pragmatika. Někoho možná mohlo zarazit slovíčko sluhů, ale v té době to bylo slovo hojně užívané. Jednalo se o různé technické či pomocné práce jako je např. kuchař, uklízečka, řidič apod., tedy pokud byly konané ve státních institucích. V té samé podobě byl tento zákon přijat i po vzniku samostatného Československa v roce 1918. Tento, dá se říci „předchůdce“ dnešní podoby zákona o služebním poměru, vydržel ve své podobě poměrně dlouho. Slovíčko předchůdce jsem užil záměrně, jelikož právě tento zákon stejně jako současná právní úprava, vymezoval služební poměr komplexně.

Značná podobnost byla i v tom, kdo mohl do služebního poměru vstoupit. Mohl to být pouze rakouský (tedy i český) státní občan, musel být plně způsobilý k právním úkonům, při ustanovení na konkrétní místo se přihlíželo na vzdělání, spolehlivost, svědomitost, znalost jazyků. Příslušníkům náležel nárok na dovolenou a zotavenou. Při skončení služebního poměru měl nárok na výslužné nebo v případě úmrtí náležel pozůstalým zaopatřovací plat. Pokud došlo k neschopnosti ke službě, vznikl mu nárok na trvalý odpočinek. Tento nárok vznikl i po dovršení 60 let. Zajímavostí oproti dnešní úpravě také bylo, že pokud příslušník chtěl sám vystoupit ze služebního poměru, pozbyl všechna oprávnění a nároky pro sebe a své blízké.

K prvním změnám zákona došlo až po 2. sv. válce po nástupu komunistického režimu v bývalém Československu a to zákonem č. 76/1959 Sb. o některých služebních poměrech vojáků. V tomto zákoně byl částečně upraven i služební poměr příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Blíže byl pak služební poměr definován v různých ministerských předpisech.

Následně po přijetí zákona č. 65/1965 Sb. pracovního práva, byl přijat i zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Tento zákon se ale stále více přibližoval právě zákonu o pracovním právu, a nebyl v něm služební poměr vnímán a klasifikován, tak jak jej známe dnes, nebo jak jej znali právě za Rakouska – Uherska. Další změna byla přijata po změně režimu v roce 1989 zákonem č. 334/1991 Sb., o služebním poměru příslušníků zařazených ve Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie a o rok později

zákonem č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky.

Poslední uvedený zákon byl mnohokrát novelizován. Nejprve byl určen pro příslušníky Policie České republiky a Vězeňské služby České republiky. Později se zákona vztahoval i na Celní správu České republiky a na Hasičský záchranný sbor České republiky. Mnohé novelizace se snažili vytěsnit zejména pozůstatky právních úprav z dob komunismu a více je demokratizovat. Další snahou novel bylo vytvořit jednotný dokument, kterým se budou řídit všechny bezpečnostní sbory České republiky. V té době se např. Bezpečnostní informační služba řídila svým zákonem č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě.

V roce 2003 poté vešel v účinnost současný zákon o služebním poměru příslušníků Bezpečnostních sborů zákon č. 361/2003 Sb. I tento zákon prošel několika novelami, až do podoby jakou známe dnes.

Dále bych rád zmínil zákon o státní službě, který vznikl v roce 2002. Pod tlakem Evropské unie na odpolitizování státní správy v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie byl vytvořen zákon č. 218/2002 Sb. Tento zákon byl jakousi raritou České republiky mezi zákony, jelikož jeho účinnost byla neustále odsouvána až do roku 2015. Ale nakonec ani v tomto roce nenabyl účinnost, protože byl pozměňovacím návrhem zcela nahrazen novým zákonem č. 234/2014 Sb. Řadu let se tak státní úředníci řídili pracovním právem, ač existoval dokument, který službu státu přímo upravoval.

3 Skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Bezpečnostní sbor je v Česku silová složka státu, která zajišťuje bezpečnost České republiky a jejích občanů. Kdo spadá do bezpečnostních sborů, jsem již zmínil v předchozích kapitolách. Jak bylo již uvedeno, Bezpečnostní sbory prošli dlouhou cestou k podobě, jak jí mají dnes. Práce u bezpečnostních sborů byla, a pro mnohé stále je, prací velmi prestižní a do jejich řád se hlásí lidé, kteří chtějí něco dělat pro svou zemi, pomáhat lidem a jejich přesvědčení splňují právě bezpečnostní sbory. Za takovouto oddanou službu nabízejí bezpečnostní sbory jistá privilegia a bonusy, které jsou spojeny i se skončením služebního poměru. Skončení služebního poměru lze samozřejmě provést jen ze zákonných důvodů.

Tak jak jsou tyto důvody napsány v zákoně, zajišťuje i určitou stabilitu pro bezpečnostní sbor a musí v nich být chráněny zájmy jak bezpečnostního sboru, tak samozřejmě i jejich členů. Skončením služebního poměru jejich členům mnohá práva a povinnosti zanikají, jiná vznikají a některá nadále přetrvávají. Jako příklad uvedu právo na náhradu škody, která byla způsobena ještě při služebním poměru a co se týče povinností, je jako příklad asi nejznámější povinnost mlčenlivosti⁸. Níže si tedy popíšeme, jakým způsobem může být služební poměr ukončen v případě bezpečnostních sborů a jaké „bonusy“ to může přinášet a jakým způsobem se mění práva a povinnosti účastníků.

3.1 Způsoby skončení služebního poměru

Skončení, stejně jako vznik, služebního poměru lze jen ze zákonem daných důvodů nebo příčin. *„Služební poměr příslušníka skončí*

a) zrušením ve zkušební době,

b) uplynutím doby určité,

c) propuštěním,

d) úmrtím nebo prohlášením za mrtvého,

e) dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž příslušník dovršil věku 65 let.“⁹

3.1.1 Zrušení ve zkušební době

„Ve zkušební době může bezpečnostní sbor nebo příslušník zrušit služební poměr i bez uvedení důvodu. Služební poměr skončí uplynutím 5 kalendářních dnů ode dne doručení rozhodnutí služebního funkcionáře příslušníkovi nebo písemného oznámení příslušníka bezpečnostnímu sboru, nejpozději však uplynutím zkušební doby“¹⁰.

Zde lze považovat ustanovení bez udání důvodu trochu za nešťastné. Na jednu stranu služební funkcionář neodůvodní skončení služebního poměru, na

⁸ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, § 214

⁹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, § 41

¹⁰ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, § 41a

stranu druhou jej k tomu muselo něco vést. A právě tento důvod se musí v celém spisu někde objevit. Příslušník, o kterém se jedná, má ale právo dle ust. § 174/1 zákona nahlížet do spisu. Důvod se tedy stejně dozví, ač trochu jiným způsobem. Další rozpor v tomto ustanovení vidím v § 181/5, kde se píše, že každé rozhodnutí ve věcech služebního poměru musí obsahovat řádné odůvodnění. Tudíž pokud služební funkcionář vydá rozhodnutí o zrušení služebního poměru bez udání důvodu dle ust. § 41 písm. a) zákona, poruší tak uvedené ustanovení § 181/5 zákona.

3.1.2 Uplynutím doby určité

V případě skončení služebního poměru uplynutím doby určité je důvod skončení zcela jednoznačný. Při prvním přijetí se příslušník přijímá na dobu určitou 3 let. Po této době musí dle zákona vykonat služební zkoušku. Pokud tak neučiní, nebo služební zkoušku nesplní, služební poměr skončí. Uvedená doba byla zavedena zejména z důvodu ověření schopností a celkově způsobilosti příslušníka ke službě. *„Brání-li příslušníkovi ve vykonání služební zkoušky závažná překážka, služební funkcionář prodlouží příslušníkovi dobu trvání služebního poměru tak, aby ji mohl příslušník vykonat do 1 měsíce po odpadnutí této překážky.“*¹¹ Z praxe to bývají nejčastěji závažné zdravotní problémy, spojené např. i se služebním úrazem.

3.1.3 Propuštěním

Slovo propuštění je sice nejkratší z uvedených důvodů, ale paradoxně v sobě skrývá výčet mnoha konkrétních možností nebo chcete-li situací, za kterých lze příslušníka propustit. Budu-li citovat zákon, tak *„příslušník musí být propuštěn jestliže*

- a) byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně,*
- b) byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,*

¹¹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, § 12 odst. 4

- c) bylo v řízení o úmyslném trestném činu pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání, bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,
- d) porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru,
- e) mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti,
- f) porušil omezení stanovená v § 47
- g) pozbyl státní občanství České republiky,
- h) podle lékařského posudku poskytovatele pracovně-lékařských služeb dlouhodobě pozbyl zdravotní způsobilost k výkonu služby, s výjimkou zdravotních důvodů souvisejících s těhotenstvím,
- i) mu bylo odňato osvědčení o tělesné zdatnosti nebo o odborné způsobilosti stanovené zvláštním právním předpisem,
- j) podle posudku psychologa bezpečnostního sboru pozbyl osobnostní způsobilost k výkonu služby,
- k) byla jeho svéprávnost omezena,
- l) uplynula doba uvedená v § 32 odst. 2 a důvod pro zařazení do zálohy pro přechodně nezařazené nepominul, nebo
- m) požádal o propuštění.
- (2) Příslušník zpravodajské služby musí být též propuštěn, jestliže mu zanikla platnost osvědčení, je-li osobou určenou ke styku s utajovanými informacemi, a nelze jej ustanovit na jiné služební místo, a to ani po 1 roce zařazení v záloze pro přechodně nezařazené.
- (3) Příslušník ve služebním poměru na dobu určitou musí být též propuštěn, jestliže
- a) služební místo, na něž byl ustanoven, bylo zrušeno v důsledku organizačních změn a příslušníka nelze ustanovit na jiné služební místo,
- b) mu zanikla platnost osvědčení, je-li osobou určenou ke styku s utajovanými informacemi, a nelze jej ustanovit na jiné služební místo, nebo

c) dosáhl neuspokojivých výsledků ve výkonu služby podle závěru služebního hodnocení¹².

Uvedené důvody mají obligatorní charakter. Což, jak jsem již více zmiňoval, znamená oproti např. zákoníku práce, že služební funkcionář má povinnost, tedy musí příslušníka propustit, jsou-li splněny podmínky pro propuštění. V případě propuštění musí být důvody pro jeho aplikaci bezpečně a bezpochybně zjištěny. Propuštěním se většinou zcela významným způsobem zasahuje do práv a povinností příslušníka a mění se jak jeho pracovní tak i soukromý život. Je proto vždy nutné dbát jak na uplatňování procesních práv příslušníka, tak na přezkum, hodnověrnost a pravdivost všech důkazů. Služebnímu funkcionáři v těchto případech poslouží formulář Návrh na propuštění ze služebního poměru¹³. Dále se blíže rozebereme jednotlivá ustanovení § 42.

Ad 1a) Zde má služební funkcionář jednoznačný důvod k propuštění příslušníka, neboť o jeho vině již rozhodnul soud, který vydal rozsudek. Služební poměr by měl poté skončit v momentě, kdy rozsudek nabyde právní moc. Příslušník by samozřejmě o takovéto skutečnosti měl ihned svého nadřízeného informovat. Může se ale stát, že z jistých důvodů příslušník tuto skutečnost zamlčí. V tom případě funkcionář rozhodne o propuštění ihned, jakmile se o odsouzení dozví. Žádná zákonná lhůta není v těchto případech stanovena. Rozporováno by již nemělo být ani propuštění příslušníka po zahlazení trestu v důsledku amnestie, neboť Nejvyšší správní soud vydal pod sp. zn. 10 As 61/2015-69 ze dne 14. září 2016 rozsudek, ve kterém uvádí, že „*Policistu, který byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, je podle § 42 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, nutno propustit ze služebního poměru i přesto, že bylo jeho odsouzení zahlazeno podle čl. IV odst. 3 rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2013 Sb., o amnestii ze dne 1. ledna 2013.*“¹⁴

¹² Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, § 42

¹³ Příloha č. 6

¹⁴ TOMEK, Petr, Zdeněk Fiala. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*, 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, [2019]. s. 190, ISBN 978-80-7554-234-2

Služební poměr příslušníka končí dnem, kdy mu bylo rozhodnutí o propuštění doručeno. Při propuštění z tohoto důvodu nevzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Ad 1b) V tomto ustanovení je rozporná podmínka propuštění v souvislosti s požadavky kladenými na příslušníka. Znamená to, že pokud byl příslušník pravomocně odsouzen za nedbalostní trestný čin a není to v rozporu s požadavky, které jsou na něj kladeny, nemusí být propuštěn. Je tedy na služebním funkcionáři, jak se k dané věci postaví popř., jak si obhájí vzhledem k danému případu a postavení policisty jeho propuštění. Osobně jsem se v praxi setkal např. s dopravní nehodou kolegy mimo službu. Jednalo se o případ, kdy nedal přednost v jízdě z vedlejší pozemní komunikace a při následné dopravní nehodě způsobil řidiči motocyklu ublížení na zdraví. Byl následně odsouzen za nedbalostní trestný čin. Služební funkcionář ale neshledal žádný rozpor s požadavky, které jsou na příslušníka kladeny, proto kolega propuštěn nebyl a slouží i nadále. Takovýchto obdobných případů je mnoho a možná i proto byla do tohoto ustanovení vložena tato „magická“ věta. Pokud zůstanu u stejného případu a byla by stejnou dopravní nehodou způsobena smrt, myslím si, že by již služební funkcionář v případě, že by se rozhodl příslušníka propustit, své rozhodnutí obhájil. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Ad 1c) I v tomto ustanovení se objevuje podmínka, že jednání, které příslušník spáchal, musí být v rozporu s požadavky, které jsou na něj kladeny. Vzhledem k tomu, že se jedná o spáchání úmyslného trestného činu, byť vyřešeném pomocí některého z odklonů, je jasné, že příslušník musel porušit některý z požadavků, který je na něj kladen a musí být tedy propuštěn. Je již jedno, který z odklonů byl využit. V tomto případě je na výběr ze tří variant a to podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání nebo podmíněné odložení podání návrhu na potrestání. V každém z těchto případů je ale jednoznačná podmínka a to doznání se ke skutku, o kterém je rozhodováno. Tím, že se příslušník dozná, zároveň přiznává, že jednal nad rámec požadavků, které jsou na něj a jeho povolání kladeny, jelikož spáchal trestný čin.

Služební poměr příslušníka končí dnem, kdy mu bylo rozhodnutí o propuštění doručeno. Při propuštění z tohoto důvodu nevzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek, s čímž se dá jedinečně souhlasit.

Ad 1d) Důvod ukrytý pod písmenem d) je asi neproblémovější z důvodů propuštění. Musí zde být splněny hned čtyři podmínky najednou. Příslušník musí porušit služební slib, jeho jednání musí být zavrženíhodné, musí vykazovat znaky trestného činu a zároveň musí být způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru. Samotné porušení služební slibu tedy není možné. Služební slib samotný má spíše etický rozměr než právní a musí se k němu přidat z některých dalších podmínek. Porušením služební slibu by se dalo spíše uvažovat o porušení jedné z povinností příslušníka, která by se pravděpodobně řešila kázeňsky.

Další podmínkou je tedy zavrženíhodné jednání. Pojem zavrženíhodné není v právním řádu nijak definován. Některé komentáře týkající se trestního práva přirovnávají zavrženíhodné jednání jako zvlášť přitěžující okolnosti uvedené v § 42 písm. b) trestního zákoníku¹⁵, který uvádí, že přitěžující okolnost je „*spáchal – li trestný čin ze ziskuchtivosti, z pomsty, z národní, rasové, etnické, náboženské, třídní či jiné podobné nenávisti nebo z jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky*“¹⁶. Samozřejmě nelze brát definici zavrženíhodné jen a pouze z trestního zákoníku. Za zavrženíhodné se u příslušníků dá považovat v souvislosti s jejich povoláním mnohé. Obecně se od příslušníků očekává, že se budou řídit zákony, společenskými normami, půjdou příkladem a pokud tak činit nebudou, dá se jejich jednání či chování považovat za zavrženíhodné. Nelze to ale takto jednoznačně říci, záleží na konkrétním případě, na způsobu provedení, formě zavinění apod. Asi nemůžeme tvrdit, že pokud např. příslušník ve spěchu přejde na červenou, zavrhneme jeho jednání a propustíme jej. Proto je lépe si spojovat slovíčko zavrženíhodné s další podmínkou ust. písm. d) a to, že jednání má znaky trestného činu. Pokud se příslušník dopustí jednání, které má znaky trestného činu, dalo by se již jednoznačně hovořit o tom, že spáchal něco, co by vzhledem ke svému postavení neměl a je tedy jeho jednání zavrženíhodné.

Nezáleží již na tom, zda byl příslušník odsouzen za nějaký trestný čin, či rozhodování o tomto teprve probíhá. Jednání, kterého se dopustil má znaky trestného činu, což pro zahájení řízení o propuštění dle tohoto ust. zcela

¹⁵ ŠÁMAL, Pavel *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře, s. 555, ISBN 978-80-7400-428-5

¹⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, §42

postačuje. Není to myšleno tak, že by funkcionář sám rozhodl v nějaké trestní věci, ale na základě skutečností, které má k dispozici si odůvodnil závěr, že jde o jednání, které má znaky trestného činu a může tak konat dříve, než soud vydá pravomocný rozsudek. Osobně to chápu tak, že tento institut propuštění byl dán právě pro případy, kdy probíhá soudní řízení o spáchaném úmyslném trestném činu příslušníka a služební funkcionář nechce čekat na rozhodnutí soudu, které mnohdy může trvat i několik let a samozřejmě toto jednání příslušníka může ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru, což je poslední z podmínek tohoto písmene. Sám ze své zkušenosti mohu potvrdit, že je veřejností mnohem více vnímána např. krádež, které se dopustí policista, než kterýkoli jiný občan. Zejména pokud taková zpráva proběhne večerními zprávami v televizi. Automaticky se ozývají názory „no jo, zase ta policie, pak to má nějak vypadat“ apod. A právě v takových situacích dobrá pověst policie trpí a právě služební funkcionář musí nějak konat, aby dopady takového jednání byly pokud možno co nejmenší.

Problém může samozřejmě nastat, pokud by byla žaloba stažena, nebo by byl příslušník v rozsudku soudu obvinění zproštěn. V takovém případě má již bývalý příslušník právo na obnovu řízení o propuštění. Toto právo samozřejmě nemá vždy. Záleží na tom, proč byl obvinění zproštěn nebo proč bylo stíhání zastaveno. Např. pokud je trestní stíhání podmíněné souhlasem poškozeného a ten takový souhlas nedá, neznamená to, že by se příslušník trestního jednání nedopustil.

Jeden příklad ohrožení dobré pověsti policie jsem již výše uvedl. Mohu jen dodat, že veřejnost velice vnímá, jak se policisté chovají i ve svém volném čase a mnohdy čekají na moment, kdy se nebudou chovat zrovna v souladu se zákony či etickými normami. Příslušníci by měli i v době mimo službu chovat tak, aby nedocházelo ke střetu zájmů a už vůbec by neměli dělat nic, co může mít znaky trestného činu. Veřejnost takové jednání velice vnímá a rychle odsuzuje.

Jako příklad možného propuštění dle uvedeného ustanovení je jízda příslušníka pod vlivem alkoholu, kdy naměřená hodnota hladiny alkoholu v dechu překročí 1 promyli. Uvedeným jednáním příslušník jednoznačně porušil služební slib, jeho jednání je vzhledem k jeho postavení zavrženíhodné, má znaky trestného činu, ač nemuselo být v dané věci dosud rozhodnuto, a jednoznačně

takové jednání může poškodit dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební funkcionář poté vyplňuje návrh na propuštění¹⁷.

Ad 1e) Odnětí služební hodnosti je jedním z kázeňských trestů. Dle ust. § 186 odst. 8 zákona je možno tento trest uložit „za kázeňský přestupek se zvlášť škodlivým následkem, za opakované spáchání kázeňského přestupku se škodlivým následkem, jestliže předcházející uložení kázeňského trestu nevedlo v období 3 let k obnovení služební kázně příslušníka, za jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, anebo za opakované dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení“¹⁸.

„Kázeňským přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo jednání, které má znaky přestupku. Za takové jednání se považuje i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení“¹⁹. Služební poměr končí dnem doručení rozhodnutí o propuštění. Do té doby musí být příslušníkovi zabráněno ve výkonu služby. Na rozdíl od jiných kázeňských trestů, se u trestu odnětí služební hodnosti v případě, že příslušník podá žalobu ke správnímu soudu, neodkládá jeho vykonatelnost. Je to logické, neboť by příslušník mohl třeba i po dobu několika let dále sloužit, aniž by byl propuštěn. Tato slova vyplývají a potvrzuje rozsudek Nejvyššího správního soudu vedený pod sp. zn. 4 Ads 176/2011-129 ze dne 31. srpna 2012²⁰. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Opět lze jako příklad možného propuštění použít požití při řízení motorového vozidla. V tomto případě by se ale jednalo o přestupkové jednání, kdy hladina alkoholu nepřesáhla 1 promyli. Propuštění dle písm. d) není možné, jelikož skutek nemá znaky trestného činu, ale za spáchání takového přestupku by mělo být dle

¹⁷ Příloha č. 5

¹⁸ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 186 odst. 8

¹⁹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 50 odst. 1

²⁰ TOMEK, Petr, Zdeněk Fiala. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*, 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, [2019]. s. 199, ISBN 978-80-7554-234-2

názoru personálního odboru Ministerstva vnitra, uložen právě kázeňský trest odnětí služební hodnosti²¹.

*„Služební hodnocení příslušníka obsahuje posouzení jeho odbornosti, kvality plnění služebních povinností a úrovně teoretických znalostí včetně jejich aplikace při výkonu služby. Služební hodnocení obsahuje i úkoly pro další odborný rozvoj příslušníka.“*²². Hodnocení provádí vedoucí příslušník nebo jím určený pracovník a to nejméně jednou za 3 roky. K objektivnosti hodnocení je zapotřebí, aby vedoucí pracovník znal svého podřízeného a věděl, jak pracuje. K tomuto je stanovena lhůta min. 6 měsíců. Výsledek hodnocení může být, že příslušník dosahuje vynikajících výsledků, velmi dobrých výsledků, dobrých výsledků, dobrých výsledků s výhradami nebo neuspokojivých výsledků. Právě pokud příslušník dosahuje neuspokojivých výsledků, hodnocení se opakuje a to nejdříve po 6 měsících. Pakliže se stav nezlepšil, je to důvod k propuštění.

Ad 1f) V tomto případě bude příslušník propuštěn, poruší-li omezení uvedená v § 47. Zde se píše, že *„příslušník nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí ani vykonávat činnost v jejich prospěch, volební právo příslušníka tím není dotčeno. Příslušník zpravodajské služby nesmí být členem odborové organizace“*²³. Smyslem těchto omezení je zejména zajištění nestrannosti služby, zabránit střetu zájmů osobních se zájmy služby. Pokud příslušník toto ustanovení poruší, bude propuštěn. Rozhodnutí mu musí být doručeno bez zbytečného odkladu, nejdéle však do 1 roku ode dne, kdy důvod vznikl. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Ad 1g) Pozbytí občanství České republiky upravuje zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů. § 40 uvádí že *„státní občan České republiky pozbývá státní občanství České republiky prohlášením o vzdání se státního občanství České republiky, jestliže splňuje současně tyto podmínky. Trvale žije v cizině, není v České republice přihlášen k trvalému pobytu a je zároveň státním občanem cizího státu, nebo žádá o nabytí*

²¹ Stanovisko Personálního odboru Ministerstva vnitra k Možnosti propuštění příslušníka Policie České republiky ze služebního poměru v případě jednání pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, ze dne 1. února 2008, Č.j. MV-12438-1/SP-2008

²² Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 203 odst. 1

²³ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 47

cizího státního občanství a prohlášení o vzdání se státního občanství České republiky činí v souladu s nabytím tohoto státního občanství“²⁴.

„Prohlášení o vzdání se státního občanství České republiky se činí před zastupitelským úřadem České republiky vykonávajícím působnost pro stát, ve kterém se prolašovatel trvale zdržuje, nebo pro stát, o jehož státní občanství prolašovatel žádá, anebo před krajským úřadem příslušným podle místa posledního trvalého pobytu na území České republiky. Pokud prolašovatel trvalý pobyt na území České republiky nikdy neměl, je místně příslušným Úřad městské části Praha 1“²⁵.

Pakliže se o této skutečnosti funkcionář dozví, rozhodnutí učiní bezodkladně. Služební poměr končí dnem doručení rozhodnutí. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Propuštění z tohoto důvodu je rovněž logické, neboť jednou z hlavních podmínek pro vstup do služebního poměru, je právě občanství České republiky. Osobně si dost dobře nedokáži představit, kolika případů se tento způsob ukončení služebního poměru může týkat, ale chápu, že zákonodárce nesměl i takový případ opomenout. Myslím si, že pokud by někdo chtěl trvale žít v jiné zemi a ještě k tomu přijmout jejich občanství, raději sám dá žádost o propuštění dle písm. m) a nebude čekat na to až jej bezpečnostní sbor propustí. Jediný možný příklad, kdy někdo vykonává službu u bezpečnostních sborů a zároveň má trvalý pobyt v zahraničí, je někde v příhraničních oblastech, odkud dojíždí i tak by měl ale příslušník o změně státní příslušnosti popř. o tom, že tak učinit zamýšlí, včas informovat svého nadřízeného.

Ad 1h) K posouzení dlouhodobého pozbytí zdravotní způsobilosti musí být provedena mimořádná lékařská prohlídka, která posoudí, zda došlo nebo nedošlo ke ztrátě nebo změně zdravotní způsobilosti. Na základě této prohlídky poté lékař vystaví lékařský posudek²⁶. Tuto i jiné lékařské prohlídky řeší vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech. Mimořádnou lékařskou prohlídku poté řeší přímo § 4 vyhlášky. Zdravotní

²⁴ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 40 odst. 1

²⁵ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 40 odst. 3

²⁶ Příloha č. 1

klasifikace v seznamu nemocí, stavů a vad se člení podle zdravotní náročnosti na sloupce I, II a III. K těmto sloupcům je dále přiřazena značka A, C nebo D. Písmeno A vyjadřuje zdravotní způsobilost pro výkon služby na služebním místě bez omezení. Písmeno C vyjadřuje omezení zdravotní způsobilosti pro výkon některých činností služby na služebním místě. Klasifikační značka D – 1 vyjadřuje zdravotní nezpůsobilost pro výkon služby na služebním místě, na kterém je ustanoven a pro něž je stanoven jiný zvláštní požadavek na zdravotní způsobilost. Klasifikační značky D – 2 vyjadřuje zdravotní nezpůsobilost pro výkon služby v bezpečnostním sboru²⁷.

„Mimořádná prohlídka se provádí u příslušníků, pokud

a) ji nařídil orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo tak stanoví atomový zákon,

b) byl výkon služby přerušen z důvodu nemoci po dobu delší než 8 týdnů, těžkého úrazu, onemocnění spojeného s bezvědomím nebo jiné těžké újmy na zdraví, nebo

c) došlo k přerušení výkonu služby na služebním místě nebo výkonu služby po dobu delší než 6 měsíců.“²⁸

„Mimořádná prohlídka se dále provádí

a) na návrh služebního funkcionáře, pokud lze důvodně předpokládat, že došlo ke změně nebo ztrátě zdravotní způsobilosti pro výkon služby na služebním místě nebo pro výkon služby,

b) z podnětu poskytovatele pracovně-lékařských služeb nebo ošetřujícího lékaře služebního funkcionáře, pokud zjistí, že došlo k takové změně zdravotního stavu příslušníka, která by mohla ovlivnit zdravotní způsobilost, nebo

c) na žádost příslušníka služebního funkcionáře v případě zdravotních potíží, které mají vliv na zdravotní způsobilost pro výkon služby.“²⁹

Proti vydanému posudku je možné podat návrh na jeho přezkoumání ve lhůtě 10 pracovních dnů. Pokud je ale závěr posudku o zdravotní způsobilosti,

²⁷ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, Příloha č. 1 Podmínky pro stanovení zdravotní klasifikace

²⁸ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, §4 odst. 2

²⁹ Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, §4 odst. 4

zdravotně nezpůsobilý, nemá poté návrh na přezkum odkladný účinek. Jestliže byla ona nezpůsobilost, na základě které byl příslušník následně propuštěn, způsobena následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, náleží příslušníkovi jednorázové odškodnění ve výši 230 000,- Kč³⁰. Příslušníkovi rovněž náleží náhrada za ztrátu služebního příjmu³¹.

V daném způsobu propuštění je uvedená výjimka pro těhotné. Tato výjimka je zde řekl bych nadbytečná, jelikož s ohledem na těhotenství by příslušnice propuštěna být nemohla, jelikož by se k tomuto nahlíželo jako diskriminační jednání³². Služební poměr skončí dnem doručení rozhodnutí. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Ad 1i) Dle ust. zákona se „za fyzicky způsobilého považuje občan, který vyhovuje požadavkům na tělesnou zdatnost stanoveným ředitelem bezpečnostního sboru služebním předpisem pro výkon služby na služebním místě, na které má být ustanoven“³³. Z tohoto je tedy zřejmé, že fyzická způsobilost se váže na konkrétní místo v bezpečnostním sboru a nikoli na jakýkoli výkon služby. Zákon rovněž nezná žádné osvědčení o fyzické způsobilosti³⁴. Něco jiného jsou samozřejmě požadavky, které se vážou, nebo jsou požadovány na konkrétním služebním místě, jako jsou typické zásahové jednotky u Policie ČR, různé speciální jednotky, specializační pozice u hasičů apod. Pokud ale příslušník zařazený na takové místo již nesplňuje požadavky na fyzickou zdatnost, bude spíše přeřazen na jiné služební místo, než že jej rovnou propustí ze služebního poměru. Jedním z dokumentů, který řeší fyzickou způsobilost u Policie ČR je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2012, ve kterém je mimo jiné uvedeno rozdělení do jednotlivých skupin dle vykonávané pozice a požadavky, které jsou k dané skupině vázány.

Dalším důvodem v tomto ustanovení je pozbytí odborné způsobilosti. Toto ustanovení se týká ale pouze hasičského záchranného sboru, jelikož mohou svou

³⁰ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 105

³¹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 103

³² Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 77

³³ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 15 odst. 4

³⁴ Příloha č. 2

funkci vykonávat jen s požadovanou odbornou způsobilostí. „Příslušníci, zaměstnanci podniku a velitelé, strojníci a technici speciálních služeb ostatních jednotek požární ochrany mohou své funkce vykonávat jen s požadovanou odbornou způsobilostí.“³⁵

„Ověřování odborné způsobilosti a vydávání a odnímání osvědčení o odborné způsobilosti provádí

a) ministerstvo u příslušníků, velitelů, strojníků a techniků speciálních služeb jednotek hasičských záchranných sborů podniků a u osob vykonávajících službu v jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí a v jednotkách sborů dobrovolných hasičů podniků jako svoje zaměstnání,

b) hasičský záchranný sbor kraje u velitelů a strojníků dobrovolných jednotek požární ochrany,

c) velitelé jednotek hasičských záchranných sborů podniků u zaměstnanců podniku.

(6) Orgán, který vydal osvědčení o odborné způsobilosti, může osvědčení odejmout, vykazuje-li osoba uvedená v odstavcích 1 a 5 ve své činnosti závažné nedostatky.³⁶ Osvědčení má platnost 5 let. Při nesplnění podmínek pro udělení osvědčení se toto osvědčení příslušníkovi odebere, o čemž příslušná komise vyrozumí příslušné personální oddělení, které následně informuje služebního funkcionáře.

Ad 1j) Pro výkon služby u bezpečnostního sboru musí mimo jiné příslušník splňovat osobnostní způsobilost, kterou vydává příslušné psychologické pracoviště bezpečnostního sboru. Osobnostní charakteristiky řeší vyhláška č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti.

„Osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, splňuje občan nebo příslušník, pokud je

a) intelektově v pásmu průměru nebo vyšším,

b) emočně stabilní,

c) psychosociálně vyzrálý,

d) odolný vůči psychické zátěži,

e) s žádoucí motivací, postoji a hodnotami,

³⁵ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, § 72 odst. 1

³⁶ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, § 72 odst. 5, 6

- f) bez nedostačivosti v oblasti volných procesů,
- g) bez nedostačivosti v oblasti poznávacích procesů,
- h) bez nedostačivosti v oblasti autoregulace,
- i) bez znaků nežádoucí agresivity a
- j) bez psychopatologické symptomatiky.³⁷

„O zjišťování osobnostní způsobilosti žádá služební funkcionář. Lékař zařízení závodní preventivní péče žádá o zjišťování osobnostní způsobilosti z důvodu uvedeného v § 2 písm. c) nebo d) prostřednictvím služebního funkcionáře. Z téhož důvodu může žádat o zjišťování své osobnostní způsobilosti příslušník.“³⁸. Důvody pro takovouto žádost³⁹ bývá jednání příslušníka, které se nějakým způsobem vymyká normálu. Je to obecně přístup ke službě, nerespektování služebních postupů, časté konflikty s nadřízenými a kolegy, neplnění pokynů nadřízených, nevhodné jednání s občany apod.

Na psychologické vyšetření je příslušník povinen se dostavit. Proti jeho závěrům se může odvolat k vedoucímu psychologického pracoviště bezpečnostního sboru. Příslušník má právo seznámit se závěrem psychologa (obdrží jeden z výtisků posudku) a s psychologem tento závěr prodiskutovat. Z praxe mnohdy příslušníci namítají, že důvod pro opětovné posouzení osobnostní způsobilosti bývá účelový a že se staly terčem šikany ze strany nadřízených. Takovéto spory poté končí u soudu. Řízení o propuštění se i z těchto důvodů zahajuje až poté, kdy je posudek o zdravotní způsobilosti pravomocný.

Služební poměr skončí dnem doručení rozhodnutí. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Ad 1k) I svéprávnost je jednou z podmínek, za kterých může být občan ČR přijat do služebního poměru. Pozbytím svéprávnosti tedy končí i služební poměr a příslušník musí být propuštěn. Svéprávnost dle občanského zákoníku definována jako „*způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem*“⁴⁰.

³⁷ Vyhláška č. 487/2004 Sb., osobnostní předpoklady pro výkon služby v bezpečnostním sboru, §1

³⁸ Vyhláška č. 487/2004 Sb., osobnostní předpoklady pro výkon služby v bezpečnostním sboru, §3 odst. 2

³⁹ Příloha č. 4

⁴⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 15 odst. 2

Pozbytí svéprávnosti nejčastěji bývá spojeno s psychickou újmou, popř. může být následkem nějakého těžšího úrazu, nejčastěji hlavy. V názvu tohoto důvodu je správně uvedeno omezení svéprávnosti, neboť nově zle svéprávnost dle občanského zákoníku pouze omezit. Nelze již teda člověka svéprávnosti zcela zbavit, jak tomu bylo v minulosti, i když ono omezení svéprávnosti může být značné. Omezit svéprávnost může pouze soud a to na dobu max. 3 let, ve výjimečných případech až 5 let⁴¹. Služební poměr skončí dnem doručení rozhodnutí. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Ad 1l) *„Do zálohy pro přechodně nezařazené se zařadí též příslušník ve služebním poměru na dobu neurčitou, odvolaný z dosavadního služebního místa podle § 26 odst. 4 a jehož nelze ustanovit na jiné služební místo, pro které je stanovena nižší služební hodnost. V této záloze může být nejdéle po dobu 3 měsíců“⁴².*

Jak uvádí uvedené ustanovení zákona, *„příslušníka lze též odvolat z dosavadního služebního místa a ustanovit na jiné služební místo, pro které je stanovena o jeden stupeň nižší služební hodnost, jestliže podle závěru služebního hodnocení dosahuje neuspokojivých výsledků ve výkonu služby“⁴³.* Služební poměr skončí dnem doručení rozhodnutí. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Ad 1m) Podáním žádosti o propuštění na vlastní žádost nedává příslušník služebnímu funkcionáři jinou možnost, než že musí tuto žádost přijmout a zahájit tak řízení o propuštění. Je to jednoznačně vůle příslušníka a nikdo nesmí nikoho nutit, aby svou žádost vzal zpět, popř. rovněž není přípustné, aby takovou žádost služební funkcionář nepřijal. Důvodová zpráva k zákonu uvádí *„Dosavadní institut uvolnění ze služebního poměru, jehož podstatou je skončení služebního poměru na základě jednostranného právního úkonu příslušníka, je nahrazen propuštěním ze služebního poměru rozhodnutím služebního funkcionáře na žádost příslušníka*

⁴¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, §§ 55-65

⁴² Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 32 odst. 2

⁴³ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 26 odst. 4

s tím, že služební funkcionář je povinen v zákonem stanoveném termínu žádosti příslušníka vyhovět⁴⁴.

Občas v praxi nastávají situace, kdy nadřízený příslušníka „přemlouvá“, aby si to ještě rozmyslel s příslibem určitých benefitů pro příslušníka. Toto se spíše týká zkušených příslušníků, za které není v daný moment adekvátní náhrada, popř. personální situace sboru není příliš dobrá.

Forma podání žádosti o propuštění nikde není stanovena, i když je samozřejmě vypracován předtisk, který pro takovéto situace slouží⁴⁵. Jediná podmínka je, aby tak bylo učiněno písemně popř. ústně do protokolu. Je jedno, jakou písemnou formu příslušník zvolí, služební funkcionář takovouto žádost musí přijmout vždy. Den po doručení žádosti začíná plynout dvouměsíční lhůta, po které služební poměr skončí. Na žádost příslušníka může služební funkcionář tuto lhůtu zkrátit. Jsou to např. případy, kdy má příslušník nastoupit k určitému datu do nového zaměstnání. V drtivé většině případů bývá takové žádosti vyhověno. Až do vydání rozhodnutí v prvním stupni je tato žádost „v moci“ příslušníka. Může jí tedy kdykoli vzít zpět. Pokud ale již dojde k rozhodnutí služebního funkcionáře o propuštění, nelze vzít žádost zpět. Příslušník poté může využít jen opravných prostředků, jako jsou odvolání, podnět k přezkumnému řízení nebo žádost o obnovu řízení. Není ale příliš logické v relativně krátkém čase 2 měsíců měnit své rozhodnutí a svou vůli ukončit služební poměr, což by mohlo být zohledněno při posuzování opravného prostředku. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

Ad odst. 2) Všichni příslušníci zpravodajské služby mají osvědčení na některý ze stupňů opravňujících styk s utajovanými skutečnostmi. Bez tohoto osvědčení nemohou službu u zpravodajských služeb vykonávat. Nastane-li důvod, pro který není možné příslušné osvědčení vystavit, je dost pravděpodobné, že se tak nebude moci stát ani do budoucna. Příslušník je tedy zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené, a pokud se jej do jednoho roku nepodaří přeložit na jiné místo u jiného bezpečnostního sboru, musí být propuštěn. Při propuštění z tohoto důvodu vzniká nárok na odchodné a výsluhový příspěvek.

⁴⁴ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, důvodová zpráva

⁴⁵ Příloha č. 3

Ad 3a) Propuštění příslušníka ve služebním poměru na dobu určitou z důvodu zrušení služebního místa v důsledku organizačních změn nebývá tak častým důvodem propuštění. Dalo by se říci, že takový případ propuštění se minimálně v poslední době neděje vůbec. Obecně nedostatek příslušníků dává mnoho možností přeřadit příslušníka na jiné služební místo, aniž by byl propuštěn. Proto tento důvod propuštění se zdá být trochu nadbytečný, alespoň pro současný stav. Je možné, že zákonodárce myslel do budoucna na případy, kdy s nadsázkou budou všechny bezpečnostní sbory přehlceny zájemci a budou se tak muset rušit jednotlivá místa. To je ale dle mého názoru domněnka hodně vzdálená, ne-li nereálná nehledě na to, že služební zákon neustále doznává změn a takové či obdobné ustanovení by bylo možné učinit až v budoucnu. Služební poměr by měl skončit dle tohoto ustanovení 2 kalendářní měsíce od doručení rozhodnutí, což lhůtu na to, přeložit příslušníka na jiné místo, dále prodlužuje, a pokud pro něj není v danou dobu místo, nastává tak překážka na straně zaměstnavatele a příslušníkovi bude poskytnuto služební volno s poskytnutím služebního příjmu, což i z hlediska ekonomického není příliš hospodárné. Pakliže má příslušník nárok na odchodné popř. výsluhový příspěvek z předchozích služebních poměrů, vzniká příslušníkovi i tento nárok.

Ad 3b) Více méně se dá říci či popsat tento důvod propuštění, jako důvod v odst. 2 v souběhu s možnostmi v odst. 3 písm. a) s probíranou dvouměsíční výpovědní lhůtou v souběhu se služebním volnem s poskytnutím služebního příjmu. Pakliže má příslušník nárok na odchodné popř. výsluhový příspěvek z předchozích služebních poměrů, vzniká příslušníkovi i tento nárok.

Ad 3c) Dle tohoto ustanovení musí být propuštěn příslušník ve služebním poměru na dobu určitou, který dosáhl neuspokojivých výsledků ve výkonu služby podle závěru služebního hodnocení. Takovéto hodnocení musí být pravomocné, tedy pod se zde počítá se lhůtou 15 dnů, pokud příslušník nepodá námitku. Poté služební poměr skončí ve lhůtě 2 kalendářních měsíců po dni, kdy bylo rozhodnutí příslušníkovi doručeno. Jelikož příslušník dosahoval neuspokojivých výsledků, nelze jej ani převést na jiné služební místo. V uvedené době 2 měsíců opět nastává možnost onoho služebního vola s poskytnutím služebního příjmu. Nicméně již zde není možnost převelení. Pakliže má příslušník nárok na odchodné

popř. výsluhový příspěvek z předchozích služebních poměrů, vzniká příslušníkovi i tento nárok.

3.1.4 Úmrtím nebo prohlášením za mrtvého

I tento způsob skončení služebního poměru je celkem jednoznačný a logický. Je jen třeba přesně určit, kdy k úmrtí příslušníka došlo, neboť služební poměr končí dnem úmrtí příslušníka. Zde nám poslouží občanský zákoník, ve kterém se říká, že „*smrt člověka se prokazuje veřejnou listinou vystavenou po prohlédnutí těla mrtvého stanoveným způsobem*“⁴⁶. Jedná se o klasický list zemřelého vystavený lékařem. Na základě tohoto listu následně matrika vydá Úmrtní list, který ale v tomto případě není k určení data úmrtí a tedy i skončení služebního poměru tolik důležitý. „*Nelze – li tělo mrtvého prohlédnout stanoveným způsobem, prohlásí člověka za mrtvého i bez návrhu soud, pokud byl člověk účasten takové události, že se jeho smrt vzhledem k okolnostem jeví jako jistá. V rozhodnutí určí soud den, který platí za den smrti*“⁴⁷. Tady lze uvést jako příklad leteckou nehodu, velký výbuch apod.

Úmrtí jakékoli osoby je vždy velký zásah do života mnoha dalších lidí, zejména těch nejbližších jako jsou manželé, děti či rodiče. Zákon v těchto případech proto myslí zejména na tyto blízké osoby a v případě úmrtí příslušníka se sbor snaží tuto ztrátu kompenzovat hned několika nástroji. Tyto nástroje a možnosti blíže rozeberu v kapitole 4.7.

3.1.5 Dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž příslušník dovršil věku 65 let

Zde je již z názvu patrné, jaký důvod vede ke skončení služebního poměru. Skončení poměru v tomto věku je logické i z hlediska způsobilosti k výkonu. Jedná se zejména o zdravotní a fyzické hledisko, které je i podmínkou přijmutí a setrvání příslušníka v poměru. Do věku 65 let v praxi doslouží jen velmi málo příslušníků. Dle statistik, které jsem si nechal pro tuto práci zpracovat, se jedná o jednotky procent příslušníků, což odpovídá několika desítkám příslušníků za rok. V mnoha případech se v tomto věku již bývalý příslušníci nacházejí jako občanští

⁴⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 26 odst. 1

⁴⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 26 odst. 2

zaměstnanci na různých pozicích ve skladech nebo jako ostraha objektu bezpečnostních sborů. V tu dobu již ale nelze hovořit o příslušnících bezpečnostních sborů, neboť na taková místa nejsou kladeny veliké nároky, co se týče fyzických či zdravotních požadavků.

4 Výsluhové nároky po skončení služebního poměru

Mnozí, zejména osoby, které nepracují ve služebním poměru, se často ptají, proč mají příslušníci bezpečnostních sborů nárok na jisté výsluhové benefity. Odpověď není tak složitá. Na jednu stranu se dá říci, že služba v bezpečnostních sborech je celoživotní poslání, na stranu druhou si práce ve stresovém prostředí se zvýšenými nároky v mnoha oblastech samozřejmě vybere svoji daň. Služba u bezpečnostních sborů je velmi specifická a příslušníci musí často obětovat spoustu svého času, svoji sílu jak fyzickou tak psychickou, aby tuto službu zvládli. To, aby se naučili dělat svoji práci dobře a kvalitně, často trvá mnoho let. Tím nechci říci, že by úplní nováčci dělali něco špatně, ale jsou jistá specifika a dovednosti, které se příslušník ve škole nenaučí a osvojí si je až později. Nejet proto, aby tito zkušení odborníci neodcházely, slouží výsluhové nároky, které se samozřejmě s délkou doby služby úměrně zvedají. Je obecně známo, že se lidé v podmínkách služebního poměru „opotřebovávají“ rychleji, než lidé v pracovním poměru. Často tak musejí ono celoživotní povolání ukončit dříve, než by si sami představovali. Může to být, jak již bylo řečeno z důvodů fyzických, psychických, zdravotních nebo úplně jiných soukromých.

Výsluhové nároky s takovými případy počítají a plní zde hned několik funkcí. Jedná se o funkci regulační, kompenzační, sociální a motivační. Regulační funkce má za úkol regulovat věkovou strukturu příslušníků. Nebylo by úplně etické, aby příslušník, který odsloužil např. 30 let zcela řádně a pořádně, odešel od bezpečnostního sboru s holýma rukama. Takže tato funkce má zlehčit jakýsi přechod do jiného zaměstnání, popř. do starobního důchodu. Měla by rovněž sloužit k udržení si podobné životní úrovně, na kterou byl příslušník zvyklý v době služby.

Kompenzační funkce, má již ze svého názvu, za úkol něco nahradit tedy kompenzovat. V tomto případě je myšlena právě ona náročná služba, co se týče fyzické, psychické, zdravotní a časové náročnosti.

Sociální funkce, má podobně jako regulační, pomoci přechodu příslušníka, který skončí služební poměr, do nového zaměstnání a opět jako hlavní úkol této funkce se dá říci udržení si jisté životní úrovně.

Motivační funkce má jednoznačnou úlohu a to motivovat příslušníka, aby ve služebním poměru zůstal co možná nejdéle až k dosažení maximálních možných výsluhových nároků, které se samozřejmě s dobou služby úměrně stupňují. Mnohdy ale bohužel právě ze zdravotních důvodů nelze této funkce plně využít a musí tak pomoci alespoň zbylé funkce⁴⁸.

4.1 Odchodné

Odchodné je prvním z výsluhových nároků příslušníků. Tento nárok jako první také vzniká a to po uplynutí alespoň 6 let služby. Jedná se o jednorázový peněžitý nárok. Samozřejmě jej jako první počítám v případě, že do této doby nedojde k úmrtí policisty, neboť i úmrtné patří do kategorie výsluhových nároků. Budeme – li citovat zákon tak odchodné náleží *„příslušníkovi, jehož služební poměr skončil a který vykonával službu alespoň po dobu 6 let, má nárok na odchodné. To neplatí, jestliže jeho služební poměr skončil propuštěním podle § 42 odst. 1 písm. a), c) nebo d) a je následně na základě jednání, které vedlo k jeho propuštění, pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, nebo písm. m) a je proti němu vedeno trestní řízení pro trestný čin spáchaný úmyslně a následně je za něj pravomocně odsouzen nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání nebo bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání“*⁴⁹. Ustanovení týkající se písmene m), tedy skončení služebního poměru na vlastní žádost, je zde uvedeno zejména proto, aby příslušník účelově nepodal žádost o skončení poměru, dříve, než se o skutečnosti, že je s ním vedeno trestní řízení, dozví služební funkcionář. Tento se o takové skutečnosti bohužel nemusí mnohdy dozvědět včas, nebo vůbec. Pokud by ale k takové

⁴⁸ TOMEK, Petr, Zdeněk Fiala. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*, 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, [2019]. s. 516, 517, ISBN 978-80-7554-234-2

⁴⁹ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 155

situaci došlo, nezbývalo by, než o nároku na odchodné rozhodnout v přezkumném řízení.

„Základní výměra odchodného činí 1 měsíční služební příjem a za každý další ukončený rok služebního poměru se zvyšuje o jednu třetinu tohoto příjmu. Nejvyšší výměra odchodného činí šestinásobek měsíčního služebního příjmu. Bylo-li při předchozím skončení služebního poměru bývalému příslušníkovi vyplaceno odchodné, vyplatí se mu při novém skončení služebního poměru odchodné snížené o částku, která mu již byla vyplacena. Jestliže bylo bývalému příslušníkovi vyplaceno odchodné ve stejné nebo vyšší výměře, než je výměra odchodného, na kterou mu vznikl nárok, odchodné se mu nevyplatí. Obdobně se postupuje v případě, kdy bylo bývalému vojákovvi z povolán při skončení služebního poměru vojáka vyplaceno odbytné nebo odchodné“⁵⁰.

Jak již bylo řečeno, vyplácí se jednorázově a to nejdéle do 30 dnů ode dne skončení služebního poměru. Bezpečnostní sbor jej vyplácí na svůj náklad a platba musí proběhnout bezhotovostně na bankovní účet, který příslušník určí a to v termínech obvyklých pro výplatu důchodů. V případech, kdy je vedeno proti příslušníkovi trestní řízení, počká se s výplatou odchodného až do doby pravomocného rozhodnutí.

4.2 Výsluhový příspěvek

Výsluhový příspěvek je opakující se výsluhový nárok příslušníka, který splní určitá kritéria, pro jeho získání. Dle mého názoru se jedná o nejdiskutovanější benefit u bezpečnostních sborů a rovněž i o nejlákavější skutečnost a motivaci k setrvání příslušníků ve službě v co možná nejdelší době. Na výsluhový příspěvek má nárok bývalý příslušník, který vykonával službu nejméně po dobu 15 let. Do této doby se nezapočítává vojenská základní nebo náhradní služba a ani zvýšené zápočty např. za službu v zahraničí.

Výsluhový příspěvek neplatí pro „příslušníka, jehož služební poměr skončil propuštěním, stejně jako u odchodného, dle ust. § 42 odst. 1 písm. a), c), d) a je následně na základě jednání, které vedlo k jeho propuštění, pravomocně

⁵⁰ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 156

odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, nebo písm. m) a je proti němu vedeno trestní řízení pro trestný čin spáchaný úmyslně a následně je za něj pravomocně odsouzen nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání nebo bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání“⁵¹.

„Základní výměra výsluhového příspěvku činí za 15 let služby 20 % měsíčního služebního příjmu. Výměra výsluhového příspěvku se zvyšuje za šestnáctý a každý další ukončený rok služby o 3 % měsíčního služebního příjmu, za dvacátý první a každý další ukončený rok služby o 2 % měsíčního služebního příjmu a za dvacátý šestý a každý další ukončený rok služby o 1 % měsíčního služebního příjmu. Výměra výsluhového příspěvku může činit nejvýše 50 % měsíčního služebního příjmu“⁵².

Růst výsluhového příspěvku je nastaven, aby jeho největší progrese byla do 25 roku služby. Je to tak nastaveno zejména z již zmiňovaného důvodu „opotřebení“ příslušníka. Na druhou stranu si myslím, že současná politika bezpečnostních sborů, je taková, aby si udrželi zkušené a schopné příslušníky. Myslím si, že nejvíce zkušených policistů, kteří dokáží ještě odvádět spoustu dobré práce je právě v období, kdy mají za sebou kolem 20 let služby. Když si vezmeme, že 25 let služby odpovídá cca. 45 letům věku, pokud příslušník nastoupil ke službě vlasti ihned po střední škole, není to zrovna věk, kdy by člověk, byť za ztížených podmínek, musel nutně končit ve své funkci. K tomu, aby byli motivováni tito zkušení pracovníci, by růst výsluhových nároků mohl být nastaven trochu jinak.

Výsluhový příspěvek se zvyšuje stejným způsobem a ve stejných termínech jako procentní výměra důchodů podle zvláštního právního předpisu, přičemž zvýšení výsluhového příspěvku činí polovinu zvýšení procentní výměry důchodů.

⁵¹ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 155

⁵² Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 158

4.3 Souběh výsluhového příspěvku s důchody

„Při souběhu nároku na výplatu výsluhového příspěvku s nárokem na výplatu starobního důchodu ze základního důchodového pojištění nebo invalidního důchodu se výsluhový příspěvek vyplácí pouze tehdy, jestliže je vyšší než některý z uvedených důchodů, a to ve výši rozdílu mezi výsluhovým příspěvkem a důchodem. Rozdíl mezi výsluhovým příspěvkem a důchodem se zjišťuje ke dni přiznání starobního důchodu ze základního důchodového pojištění nebo invalidního důchodu anebo ke dni úpravy invalidního důchodu při změně stupně invalidity. Jde-li o souběh nároku na výplatu výsluhového příspěvku s nárokem na výplatu starobního důchodu ze základního důchodového pojištění, považuje se ode dne přiznání starobního důchodu ze základního důchodového pojištění za výsluhový příspěvek toliko rozdíl mezi náležejícím starobním důchodem ze základního důchodového pojištění a výsluhovým příspěvkem k tomuto dni a nadále se samostatně zvyšuje podle § 159 bez přihlídnutí k výši důchodu“⁵³.

Hlavní zásadou z uvedeného ustanovení je, že výsluhový příspěvek se při souběhu s některým z důchodů vyplácí jen tehdy, pokud je vyšší než některý z důchodů. Poté se vyplácí ve výši rozdílu mezi důchodem a výsluhovým příspěvkem. Tento rozdíl se počítá ke dni přiznání starobního důchodu, ale jen v případě, že bývalý příslušník již předtím požíval výsluhový příspěvek. Pokud je ale bývalý příslušník poživitelem starobního důchodu ke dni přiznání výsluhového příspěvku, zjišťuje se rozdíl obou nároků k tomuto dni. Dalším důležitým faktem je, že pokud si bývalý příslušník nezažádá do 2 let do doby, kdy dosáhl věku pro vznik nároku na starobní důchod o tento důchod, obdobné je to i u invalidního důchodu, o výsluhový příspěvek po 2 letech přijde. Není to ale tak striktní, neboť dle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, lze důchod přiznat i zpětně a případné rozdíly se mu doplatí. Každopádně je povinností příslušníka takového změny hlásit, jak se dozvíme níže.

⁵³ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 160

4.4 Souběh nároku na výsluhový příspěvek s nárokem na výsluhový příspěvek ze služebního poměru vojáka z povolání

Zákon nám říká, že „*při souběhu nároku na výsluhový příspěvek s nárokem na výsluhový příspěvek ze služebního poměru vojáka z povolání se bývalému příslušníkovi vyplácí vyšší výsluhový příspěvek. Zanikne-li příjemci nárok na výsluhový příspěvek ze služebního poměru vojáka z povolání, vyplácí se mu výsluhový příspěvek ode dne následujícího po dni zániku tohoto nároku, a to po přičtení všech zvýšení, která by k němu náležela ode dne skončení služebního poměru*“⁵⁴.

4.5 Zánik nároku na výplatu výsluhového příspěvku

Dle ust. § 162 zákona „*při opětovném vzniku služebního poměru podle tohoto zákona zaniká příslušníkovi nárok na výplatu výsluhového příspěvku dnem, který předchází dni opětovného vzniku služebního poměru. Jestliže je bývalý příslušník přijat do služebního poměru vojáka z povolání, zaniká mu nárok na výplatu výsluhového příspěvku dnem, který předchází dni jeho přijetí do služebního poměru vojáka z povolání*“⁵⁵.

Je samozřejmé, že pokud je někdo vzat zpět do služebního poměru a již pobírá výsluhový příspěvek, tento nárok mu zanikne. Myslím si, že pokud by v zákoně takovéto ustanovení chybělo, možná téměř každý příslušník by si spočítal, že je výhodnější pobírat jak výsluhový příspěvek, tak zároveň dále pokračovat ve služebním poměru, byť třeba na jiné pozici. Statní kasu by to stálo nemalé finance navíc. Samozřejmě již nijak není upraveno to, že po skončení služebního poměru s nárokem na výsluhový příspěvek, někdo může pracovat jako civilní zaměstnanec, mnohdy i na téměř stejné pozici.

Při opětovném skončení služebního poměru se příslušníkovi přizná vyšší výsluhový příspěvek. Pakliže příslušník pobíral výsluhový příspěvek dle staršího ustanovení zákona např. po 10 letech a po opětovném skončení poměru nedosáhl

⁵⁴ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 161

⁵⁵ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 162

na potřebných 15 let ani v součtu obou služebních poměrů, poté se mu jen obnoví původní výše výsluhového příspěvku, kterou pobíral před opětovným uzavřením služebního poměru.

4.6 Povinnosti

„Bývalý příslušník, jemuž je poskytován výsluhový příspěvek, je povinen oznámit bezpečnostnímu sboru do 8 dnů vznik invalidity. Nepožádá-li bývalý příslušník v případě, že se stal invalidním, o přiznání invalidního důchodu anebo nejpozději do 2 let po dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod ze základního důchodového pojištění o přiznání starobního důchodu ze základního důchodového pojištění, výplata výsluhového příspěvku se zastaví. Požádá-li bývalý příslušník o přiznání invalidního důchodu později, než je stanoveno ve větě druhé, stanoví se rozdíl způsobem uvedeným v § 160 a případný rozdíl výsluhového příspěvku se doplatí. Bývalý příslušník je povinen bez zbytečného odkladu oznámit bezpečnostnímu sboru přijetí do služebního poměru podle tohoto zákona nebo do služebního poměru vojáka z povolání a změnu místa trvalého pobytu“⁵⁶.

Z uvedeného vyplývá, že je zde jednoznačná povinnost hlásit věci rozhodné pro existenci nároku na výsluhový příspěvek, ať už se jedná o jakoukoli skutečnost. Porušením těchto povinností by samozřejmě nastaly další skutečnosti a kroky ze strany bezpečnostního sboru či jiné organizace státu.

4.7 Úmrtí a příspěvek na pohřeb příslušníka

„Skončí-li služební poměr příslušníka ve služebním poměru jeho úmrtím, náleží každému pozůstalému úmrtí“⁵⁷. I Úmrtí je jedním z výsluhových nároků příslušníka, byť se jej přímo netýká. Pro příslušníka samotného z něj totiž nevyplývají žádné bonusy a tedy jako výsluhový nárok nepůsobí. Samozřejmě je tento institut zjednáán zejména kvůli zachování životní úrovně pozůstalých, ale i tak dle mého názoru nepatří do sekce výsluhových nároků.

⁵⁶ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 163

⁵⁷ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 164 odst. 1

Na rozdíl od ostatních výsluhových nároků, není zde stanovena žádná lhůta, od které má příslušník nárok na úmrtné, krom jedné a to, že služební poměr musí být na dobu neurčitou. Úmrtné náleží pozůstalým. *„Pro účely úmrtného se za pozůstalého považuje manžel, manželka, nezaopatřené dítě a za podmínky, že příslušník je povinen poskytovat výživu, také rodič nebo další osoba“*.⁵⁸ Samozřejmě by se potřeba výživy musela dokazovat, pokud by to nebylo zcela zřejmé. Dále se úmrtné poskytne nenarozenému dítěti, pokud byl zemřelý jeho otcem.

Výše úmrtného se v roce 2018 poměrně značně zvedla a to ze třínásobku na dvanáctinásobek měsíčního průměrného hrubého služebního příjmu zemřelého příslušníka. Ke zvednutí tohoto příspěvku došlo zejména díky značnému rozdílu mezi příspěvkem, který do té doby pobíraly vojáci z povolání. Úmrtné se vyplácí jednorázově a to do 30 dnů od skončení služebního poměru. Úmrtné je rovněž osvobozeno od daně z příjmu.

Jako další výsluhový nárok, který rovněž nenáleží přímo příslušníkovi, jsou náklady spojené s jeho pohřbem. § 164a zákona říká, že *„zemřel-li příslušník mimo válečný stav na území České republiky, poskytne bezpečnostní sbor na přání pozůstalých úhradu nutných výdajů na jednoduchou rakev s kovovou vložkou a úhradu poplatků a dopravného za převoz do místa pohřbu. V případě úmrtí příslušníka v zahraničí náleží úhrada podle věty první, pouze pobýval-li příslušník v zahraničí ze služebních důvodů. Na přání pozůstalých vypraví bezpečnostní sbor svým nákladem zemřelému příslušníku jednoduchý pohřeb; do nákladů se zahrnou i výdaje na kovovou vložku, poplatky a dopravné do místa pohřbu, nevypravuje-li se pohřeb v místě úmrtí. Plnění podle odstavce 1 v tomto případě nenáleží“*⁵⁹.

V ustanovení zákona je uvedeno, že se uvedené výdaje poskytnou na přání pozůstalých. Slovíčko přání zde není zcela na svém místě, neboť pozůstalí samozřejmě musejí o platbu těchto výdajů oficiálně zažádat a je na služebním funkcionáři jak danou věc posoudí a v jaké míře výdaje poskytne. Můžou být totiž propastné rozdíly v jednoduchosti pohřbu dle zvyklostí a mravů jednotlivých krajů

⁵⁸ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 164 odst. 2

⁵⁹ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 164a

či regionů. Jinak si zřejmě představují pohřeb lidí, kteří celý život žijí ve velkém městě a jinak lidé, kteří prožili život v malé vsi obklopeni tradicemi, kroji a náboženskými zvyklostmi.

Jen pro doplnění, co se týče nároků po smrti příslušníka, chci zmínit § 212 zákona. Jedná se o případy, kdy smrti příslušníka např. předcházel pracovní úraz a za tento příslušník pobíral náhradu za bolest a za ztížené společenské uplatnění. Tento nárok dnem úmrtí zaniká. Ostatní peněžité nároky nezanikají a přecházejí na manžela, děti popř. na rodiče, pokud s ním žili ve společné domácnosti. Pro úplnost náhrad, které v souvislosti se skončením služebního poměru z důvodu úmrtí lze nárokovat, zmíním ještě § 106 zákona. *„Zemře-li příslušník následkem služebního úrazu nebo nemoci z povolání, mají pozůstalí po příslušníkovi nárok na*

- a) náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením,*
- b) náhradu přiměřených nákladů spojených s pohřbem,*
- c) náhradu nákladů na výživu pozůstalých,*
- d) jednorázové odškodnění pozůstalých,*
- e) náhradu věcné škody.“⁶⁰*

Blíže tyto náhrady nebudu rozebírat, jelikož to není cílem práce, ale pro ucelenost informací spojených s úmrtím příslušníka, je považuji za nutné zmínit.

4.8 Výpočet a výplata výsluhových nároků

„Dobou rozhodnou pro výsluhové nároky je doba trvání služebního poměru a doby započtené ke dni účinnosti tohoto zákona nebo při přijetí do služebního poměru podle § 224. Do doby rozhodné pro výsluhové nároky se nezapočítává doba

- a) zařazení v neplacené záloze, s výjimkou zařazení v této záloze z důvodu čerpání mateřské dovolené nebo rodičovské dovolené poskytnuté příslušníkovi v rozsahu, v němž je příslušníci poskytována mateřská dovolená, a zvolení do funkce v odborové organizaci,*

⁶⁰ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 106

- b) neschopnosti ke službě, po kterou nenáleží služební příjem ve zvláštních případech, nebo nemocenské,
- c) zproštění výkonu služby, jestliže příslušníkovi nebyl doplacen rozdíl, o který byl jeho služební příjem zkrácen, a
- d) výkonu vazby a trestu odnětí svobody, s výjimkou případů, kdy měl příslušník podle zvláštního právního předpisu nárok na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě nebo trestu odnětí svobody⁶¹.

Jak je uvedeno již v první větě, výpočet výsluhových nároků se započítává rozdílně podle toho, kdy příslušník nastoupil do služebního poměru. Jedná se tedy o období do 31. 12. 2006 a od 1. ledna 2007. Ke dni 31. 12. 2006 byl proveden zápočet doby služby pro všechny příslušníky, kteří již byli do této doby ve služebním poměru. Následně se jim k tomuto zápočtu přičítala doba služby dle současného zákona o služebním poměru. Takto byly zápočty provedeny, jelikož v bývalém zákoně o služebním poměru byli jiné podmínky pro zápočet doby, resp. v něm byli uvedeny výjimky, pro které nebyla doba služby započítávána. Jednalo se např. o příslušníky, kteří byly zařazeni ve Sboru národní bezpečnosti ve složce Státní bezpečnosti na úseku kontrarozvědném, nebo byli ve funkci vyšetřovatele, náčelníka či vyšší. Dále byli u rozvědky Československé lidové armády, vykonávali politickovýchovnou činnost apod.

Od 1. ledna 2007 je již jedno, u kterého bezpečnostního sboru či na jaké funkci příslušník pracuje. Doba trvání se všem započítává stejně. Započítává se stejně dokonce i pozicím, které mají během služby přiznány zvýšené zápočty jako je třeba funkce výkonného letce. Tyto zvýšené zápočty se tedy při jejich odchodu od bezpečnostního sboru odečtou a počítá se jim jen skutečná doba služby, laicky řečeno dle kalendáře⁶².

⁶¹ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 165

⁶² TOMEK, Petr, Zdeněk Fiala. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*, 3. aktualizované a rozšířené vydání, Olomouc: ANAG, [2019]. s. 540, 541, ISBN 978-80-7554-234-2

4.9 Měsíční služební příjem pro účely stanovení výše výsluhových nároků

„Za měsíční služební příjem se pro účely stanovení výše výsluhových nároků považuje průměrný hrubý služební příjem poskytovaný za předchozí kalendářní rok přede dnem skončení služebního poměru příslušníka. Jestliže služební poměr skončil posledním dnem kalendářního roku, zjišťuje se průměrný hrubý měsíční služební příjem z tohoto kalendářního roku. Trval-li služební poměr po dobu kratší než 1 rok, zjišťuje se průměrný hrubý měsíční služební příjem z celé doby trvání služebního poměru. Je-li to pro příslušníka výhodnější, zjišťuje se průměrný hrubý služební příjem za předchozí 3 kalendářní roky.

Do doby, za kterou se zjišťuje průměrný hrubý měsíční služební příjem, se nezapočítává doba, po kterou byly příslušníkovi poskytovány dávky nemocenského pojištění (pojištění), a doba zařazení v záloze neplacené. Při stanovení výsluhových nároků se nepřihlíží ke snížení služebního příjmu v důsledku zproštění výkonu služby a uložení kázeňského trestu snížení základního tarifu.

Průměrný hrubý služební příjem příslušníka, který byl déle než 1 rok zařazen v neplacené záloze z důvodu dlouhodobého uvolnění pro výkon veřejné nebo odborové funkce, se stanovuje jako pravděpodobný hrubý služební příjem. Pravděpodobný hrubý služební příjem se zjišťuje z hrubého služebního příjmu, který by příslušník zřejmě dosahoval po dobu uvolnění do neplacené zálohy podle služebního zařazení před uvolněním do neplacené zálohy⁶³.

Odst. 2 tohoto ustanovení je určen jen pro příslušníky, kteří již v minulosti byli ve služebním poměru a opět se do něj vrátili, popř. přecházejí z jiného bezpečnostního sboru. Do hrubého měsíčního příjmu se nezapočítává kázeňská odměna nebo peněžitý dar. Dále pak náhrada za nevyčerpanou dovolenou a plat za služební pohotovost, jelikož to není služební příjem a nově se sem nezapočítává také stabilizační příplatek.

V případech, kdy na základě např. rozhodnutí soudu, je příslušníkovi přiznána určitá složka příjmu, která mu ale nebyla v době služby proplácena, má nárok o přepočítání výsluhových nároků a tyto by se mu měly nově vyplácet dle nově

⁶³ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 166

vypočítané výše průměrného příjmu. V minulosti se jednalo např. o zpětně proplacené služby přesčas nebo dříve neplacené přestávky.

Z výsluhových nároků se odchodné a úmrtné vyplácí jednorázově do 30 dnů ode dne skončení služebního poměru. Pokud je proti bývalému příslušníkovi vedeno trestní řízení a jeho služební poměr skončil propuštěním podle § 42 odst. 1 písm. d) nebo písm. m), začnou se mu výsluhové nároky vyplácet až po pravomocném skončení tohoto řízení, pokud nebyl odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně. Jak již bylo výše uvedeno, výsluhový příspěvek se vyplácí měsíčně v termínech stanovených pro výplatu důchodu ze základního důchodového pojištění. *„Srážky z výsluhových nároků lze provádět ve prospěch bezpečnostního sboru jen na základě dohody o srážkách z výsluhových nároků nebo na základě vykonatelného rozhodnutí služebního funkcionáře. Srážka z úmrtného se neprovádí“*⁶⁴.

5 Řízení

I skončení služebního poměru je jedním z mnoha druhů řízení, které se v rámci služebního zákona objevují. Proto považuji za nezbytné alespoň okrajově řízení samotné zmínit i v této práci. Řízení ve věcech služebního poměru je do jisté míry jakýmsi správním řízením s určitými specifiky. Tato specifika jsou dána právě zákonem o služebním poměru bezpečnostních sborů. Služebnímu funkcionáři při jeho aplikaci mnohdy nestačí jen obecná ustanovení uvedené ve správním řádu a musí tak sáhnout právě ke specifickým ustanovením služebního zákona nebo naopak, kdy k možnostem, které mu nabízí služební zákon, musí použít určitá ustanovení či doplnění ze správního řádu. Obecně ale samozřejmě platí, že pokud zákon nestanoví jinak, použijí se, resp. se řízení vede podle správního řádu.

V případě skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů může být účastníkem řízení příslušník, bývalý příslušník nebo pozůstalý po příslušníkovi. Zákon dále uvádí, že v případě řízení o jednání, které má znaky přestupku, je účastník také návrhovátelem. To ale není případ, který se zabývá

⁶⁴ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 168

skončením služebního poměru. Účastník si může v řízení zvolit zmocněnce a to na základě plné moci. Jako v každé jiné plné moci by mělo být uvedeno, čeho se zastupování týká a v jakém rozsahu. Pakliže se zastupování týká příslušníka, kterému byla jeho svéprávnost omezena, musí mu být soudem stanoven opatrovník.

V řízení týkajícího se skončení služebního poměru, se rozhoduje o právech nebo povinnostech účastníků, stejně jako i v jiných řízeních. Tím, že se někdo stane účastníkem řízení, získá rovněž jistá práva ale i povinnosti. Účastník má tedy právo „*nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy, navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů, vyjádřit v řízení své stanovisko, klást otázky svědkům a znalcům, a vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům, ke způsobu jejich zjištění, popřípadě navrhnout jejich doplnění*“⁶⁵.

Mnohdy se vzhledem k práci, kterou bezpečnostní sbory vykonávají, může stát, že spis obsahuje i utajované skutečnosti. I do těchto částí spisu je možný náhled, samozřejmě za určitých podmínek a situací. V momentě, kdy by nahlédnutí do takového materiálu mohlo ohrozit celé řízení nebo mohlo ohrozit život či zdraví, zájmy České republiky nebo např. činnost zpravodajských služeb, bylo by takové nahlédnutí zcela jistě zamítnuto. To, že účastník nesmí případně takovéto informace dále šířit, je samozřejmostí a musí být před nahlédnutím o tomto řádně poučen. Jediná povinnost, kterou účastníkovi dává zákon o služebním poměru je povinnost postupovat tak, aby řízení neztěžovalo a nezpůsobovalo jeho průtahy. Znamená to zejména plně spolupracovat se služebním funkcionářem, plnit vše řádně ve sjednaných lhůtách, poskytovat potřebnou součinnost apod.

Každá věc, která má být projednána služebním funkcionářem, musí být řádně podána a musí splňovat i další náležitosti. Je již jedno jestli se jedná o podání žádosti o propuštění na vlastní žádost nebo třeba žádost pozůstalých o proplacení nákladů spojených s pohřbem bývalého příslušníka. To jakým způsobem se podání děje celkem výstižně řeší § 175 zákona. „*Účastník může učinit podání služebnímu funkcionáři, který je oprávněn ve věci rozhodnout, a to písemně nebo ústně do*

⁶⁵ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 174 odst. 1 písm.a),b)

protokolu anebo v elektronické podobě. Za podmínky, že podání je do 3 dnů doplněno způsobem uvedeným ve větě první, je možno je učinit pomocí technických prostředků, zejména prostřednictvím dálkopisu nebo telefaxu.

Podání se posuzuje podle svého obsahu. Musí z něj být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Nemá-li podání předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, vrátí jej služební funkcionář účastníkovi, vyzve jej k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu⁶⁶. Za doručené se podání považuje, pokud si je služební funkcionář převzal osobně. Popř. lze využít některou z podatelen bezpečnostního sboru nebo podání klasicky zaslat poštou doporučeně. Pokud dané věc služebnímu funkcionáři nenáleží, postoupí ji příslušnému funkcionáři. Doba pro rozhodnutí je 30 dní od podání popř. 60 dní při složitějších záležitostech⁶⁷.

„Řízení se zahajuje na žádost účastníka nebo z podnětu bezpečnostního sboru. Řízení je zahájeno dnem, kdy je žádost účastníka doručena věcně příslušnému služebnímu funkcionáři, nebo služební funkcionář učiní první úkon vůči účastníku, jestliže se zahajuje řízení z podnětu bezpečnostního sboru. Řízení je neveřejné“⁶⁸.

Pokud jako první úkon učiní služební funkcionář je samozřejmě zahájení řízení vázáno na doručení účastníkovi. Rozhodnutí a další rozhodná ustanovení se doručují do vlastních rukou účastníkovi a to buď v místě trvalého bydliště, místě kde se skutečně zdržuje, na policejní služebně popř. v zaměstnání. Pokud tak nelze učinit, lze jej dodat prostřednictvím pošty do vlastních rukou. Poté se doručení řídí klasickými pravidly v případě nezastižení účastníka, tedy zásilka je uložena na poště po dobu 10 dnů. V případě nevyzvednutí se zasílá zpět jako nedoručitelná. Povinnost doručení je ale i tak splněna. Stejně to bude v případě, kdy si účastník odmítne zásilku převzít. Pakliže je účastník zastupován, zásilka se obdobným způsobem doručí jeho zástupci.

⁶⁶ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 175 odst. 1, 2

⁶⁷ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 175

⁶⁸ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 178

„Služební funkcionář řízení zastaví, jestliže účastník vzal svou žádost zpět, účastník v určené lhůtě neodstranil podstatné vady žádosti, které brání pokračování v řízení, byla podána žádost zjevně právně nepřípustná nebo se žádost stala zjevně bezpředmětnou. Řízení, které bylo zahájeno z podnětu bezpečnostního sboru, se zastaví, jestliže odpadl jeho důvod“⁶⁹.

Obecně platí, že žádost nelze vzít zpět, bylo – li ve věci rozhodnuto v prvním stupni. Typicky v souvislosti s podáním žádosti o propuštění dle ust. § 42/1 m) zákona nemůže vzít příslušník svou žádost zpět, když již služební funkcionář vydal rozhodnutí o jeho propuštění, byť stále běží výpovědní lhůta 2 měsíců. Stejně tak i v odvolacím řízení již není možné celou věc vzít zpět, jelikož již bylo nějakým způsobem rozhodnuto. Rozhodnutí o zastavení řízení končí procesně, má formu usnesení a účastníci se o něm vhodným způsobem vyzoomí. Není zde možnost odvolání a neběží zde žádné lhůty. Pakliže řízení není zastaveno, služební funkcionář je povinen zjistit skutečný stav věci. K tomuto je oprávněn opatřit si důkazy nejčastěji formou výpovědí, vyjádření nebo znaleckých posudků apod. Veškeré důkazy hodnotí dle své úvahy a následně vydá rozhodnutí⁷⁰.

„1) Rozhodnutím je úkon služebního funkcionáře v určité věci, jímž se zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určeného účastníka nebo jímž se prohlašuje, že tento účastník má určitá práva a povinnosti.

(2) Rozhodnutí musí

- a) být v souladu s právními předpisy,*
- b) být vydáno příslušným služebním funkcionářem,*
- c) být dostatečně obsahově určité,*
- d) obsahovat předepsané náležitosti a*
- e) mít vždy písemnou formu.*

(3) Rozhodnutí obsahuje výrok, odůvodnění a poučení o odvolání (rozkladu). Dále obsahuje jméno, příjmení, datum narození, případně evidenční číslo, služební hodnost a hodnostní označení nebo hodnost účastníka, kterého se týká, datum vydání rozhodnutí, jméno, příjmení, služební hodnost, hodnostní označení nebo hodnost a podpis služebního funkcionáře, který ve věci rozhodoval, a otisk razítka

⁶⁹ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 179

⁷⁰ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 180

*bezpečnostního sboru se státním znakem. Osobní údaje příslušníka zpravodajské služby mohou být uvedeny v rozsahu umožňujícím zakrytí jeho totožnosti.*⁷¹

Výroková část obsahuje obecné informace o věci, která je předmětem řízení. Může zde být i např. rozhodnutí o náhradě nákladů za řízení apod. V Odůvodnění služební funkcionář uvádí zejména úvahy, které jej vedli k danému rozhodnutí, popř. odpovědi na námitky atd. Do poučení se uvádí, zda je rozhodnutí konečné, nebo je možné odvolání a do jaké lhůty⁷².

„(1)Rozhodnutí, proti kterému již nelze podat odvolání (rozklad), je v právní moci.

(2)Rozhodnutí je vykonatelné, jestliže je v právní moci nebo jestliže odvolání (rozklad) proti němu nemá odkladný účinek. Je-li v rozhodnutí uložena povinnost k plnění, pravomocné rozhodnutí je vykonatelné, uplynula-li lhůta k plnění“⁷³.

Během řízení mohou jak bezpečnostnímu sboru, tak i účastníkům vzniknout jisté, i nemalé náklady. Může se jednat jak o náklady spojené s cestováním, pořizováním různých vyjádření, znaleckých posudků, předvoláním svědků apod. Zákon zcela jednoznačně říká, že „náklady řízení, které vznikly bezpečnostnímu sboru, nese tento sbor. Náklady řízení, které vznikly účastníkovi, nese účastník“⁷⁴. Pakliže účastník využije některý z opravných prostředků a v tomto řízení je úspěšný, byť jen z části, má nárok na proplacení doložených výdajů. Tyto se proplatí zcela nebo jejich poměrná část. Požádat o proplacení těchto nákladů je třeba před koncem řízení nebo maximálně do 3 dnů od doručení rozhodnutí.

Svědkovi se samozřejmě hradí všechny nutné výdaje související se svědectvím. Svědek musí žádost o jejich proplacení podat nejdéle 5 dní od jejich vzniku. Bezpečnostní sbor hradí osobě, která není účastníkem řízení, náklady spojené s předložením listiny nebo s ohledáním. Nárok musí osoba uplatnit nejpozději do 5 dnů ode dne jejich vzniku, jinak zaniká⁷⁵.

⁷¹ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 181 odst. 1 - 3

⁷² Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 181

⁷³ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 182, odst. 1, 2

⁷⁴ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 177 odst. 1

⁷⁵ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 177

5.1 Zvláštní řízení

„Při řízení o propuštění podle § 42 odst. 1 písm. d) (dále jen "zvláštní řízení") je postupováno podle hlav I a II s výjimkou ustanovení § 174 odst. 1 písm. b)“⁷⁶. Je zde tedy účastníkovi odepřeno právo vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům, ke způsobu jejich zjištění, popř. navrhnout jejich doplnění. Jedná se tedy o propuštění, jestliže příslušník porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru. „Zvláštní řízení je zahájeno dnem, kdy ředitel bezpečnostního sboru nebo vedoucí organizační části bezpečnostního sboru, jenž má pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru, učiní první úkon vůči účastníkovi. Prvním úkonem může být doručení rozhodnutí o propuštění, jestliže služební funkcionář uvedený v odstavci 1 zjistil takový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí“⁷⁷.

Pakliže je prvním úkonem v řízení doručení rozhodnutí o propuštění, hovoříme o tzv. zkráceném zvláštním řízení. Zde nemusí být účastník řízení seznámen s podklady řízení. Služební funkcionář má možnost takovéto rozhodnutí vydat, jestliže o stavu věci není dán žádný pochyb a jsou splněny všechny podmínky propuštění dle ust. § 42 odst. 1 písm. d) zákona. V praxi se tak ale příliš neděje, jelikož i když je např. dáno nějaké rozhodnutí jiného orgánu, na základě kterého by byl příslušník propuštěn, měl by i tak služební funkcionář danou věc prošetřit o jejího prvopočátku a zjistit skutečný stav věci. Rovněž si nedokáží představit, že jednoho dne přijde příslušníkovi dopis, kde je uvedeno, že byl propuštěn a třeba ani neví, za co a nemohl se tak účinně bránit a hájit.

Častěji se tak postupuje v tzv. nezkráceném zvláštním řízení. Zde sice není prvním úkonem rozhodnutí o propuštění, ale ani tak služební funkcionář nemusí účastníka seznámit s podklady pro rozhodnutí samotné. Ostatní práva řízení mu

⁷⁶ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 183

⁷⁷ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 184 odst. 1, 2

ale odepřena nejsou, jen se zkrátka nemůže vyjadřovat k podkladům pro rozhodnutí.

Zvláštní řízení bylo zavedeno zejména z důvodu, aby se celé řízení o propuštění dalo co nejvíce zkrátit a bezpečnostní sbor tak mohl nadále fungovat a jeho pověst utrpěla možná co nejméně. Nelze v daném typu rozhodnutí v žádném případě hovořit o nějakém trestním příkazu apod., byť může služební funkcionář posuzovat skutečnost, která má znaky trestného činu. Vždy je jeho rozhodnutí jakýmsi opatřením proti tomu, aby se tak dál nedělo a neuškodilo to bezpečnostnímu sboru. Rozhodnutí služebního funkcionáře nijak nesouvisí s případným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu moci, které bylo, nebo může být vydáno.

„Odvolání je možno podat do 7 kalendářních dnů ode dne doručení rozhodnutí o propuštění. Odvolání nemá odkladný účinek“⁷⁸.

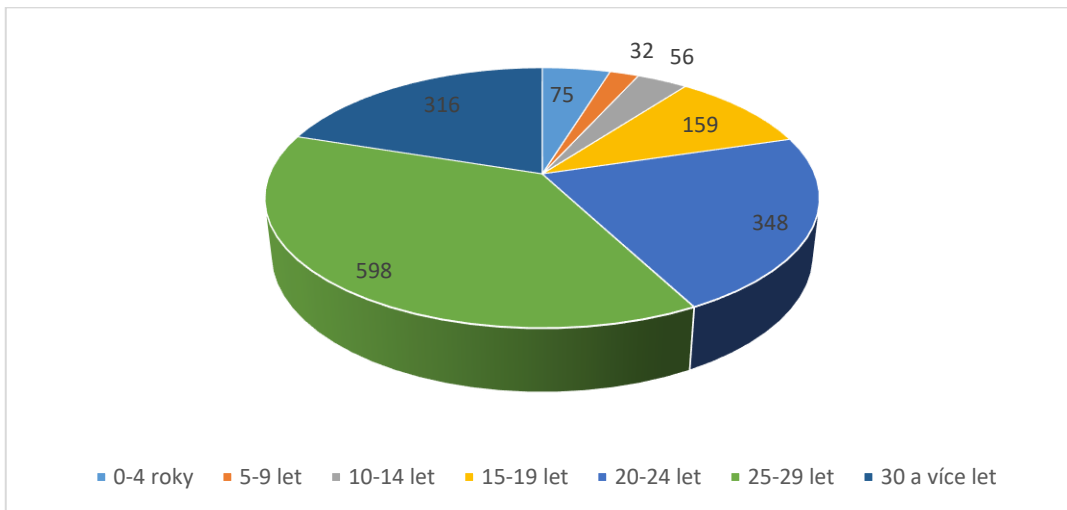
5.2 Doručování

Když už jsem zmínil řízení, nezbyvá než tuto kapitolu doplnit i o pár řádků týkajících se doručování písemností a rozhodnutí. Veškerá rozhodnutí by měl doručovat bezpečnostní sbor do vlastních rukou a to buď na služebně, nebo v místě trvalého pobytu, popř. na jiné adrese, kde se dotýčný zdržuje. Může se jednat o ubytovnu, místo zaměstnání apod. Pakliže takovéto doručení není možné, může se zaslat prostřednictvím držitele poštovní licence. V tomto případě, pokud není adresát zastižen, uloží se zásilka na provozovně pošty po dobu max. 10 dnů. Pokud si adresát zásilku nevyzvedne, nebo odmítne převzít, považuje se za doručenu a mohou tak nastat právní následky ze zásilky vyplývající. Jedná se doručení tzv. fikcí⁷⁹.

⁷⁸ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 185

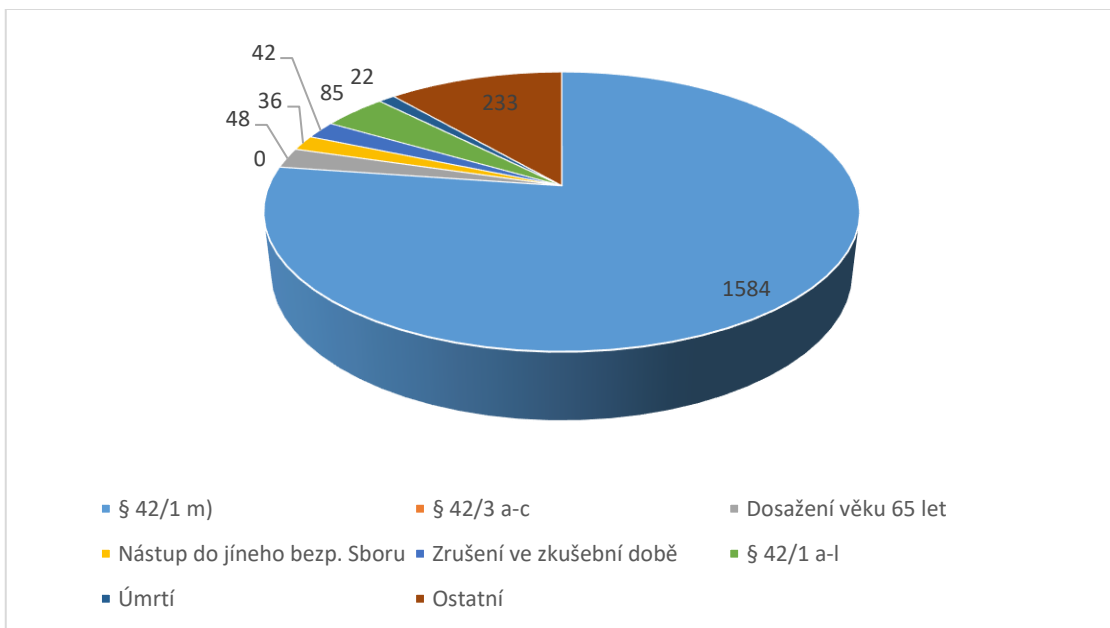
⁷⁹ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších, § 176

6 Statistické údaje skončení služebního poměru za rok 2020

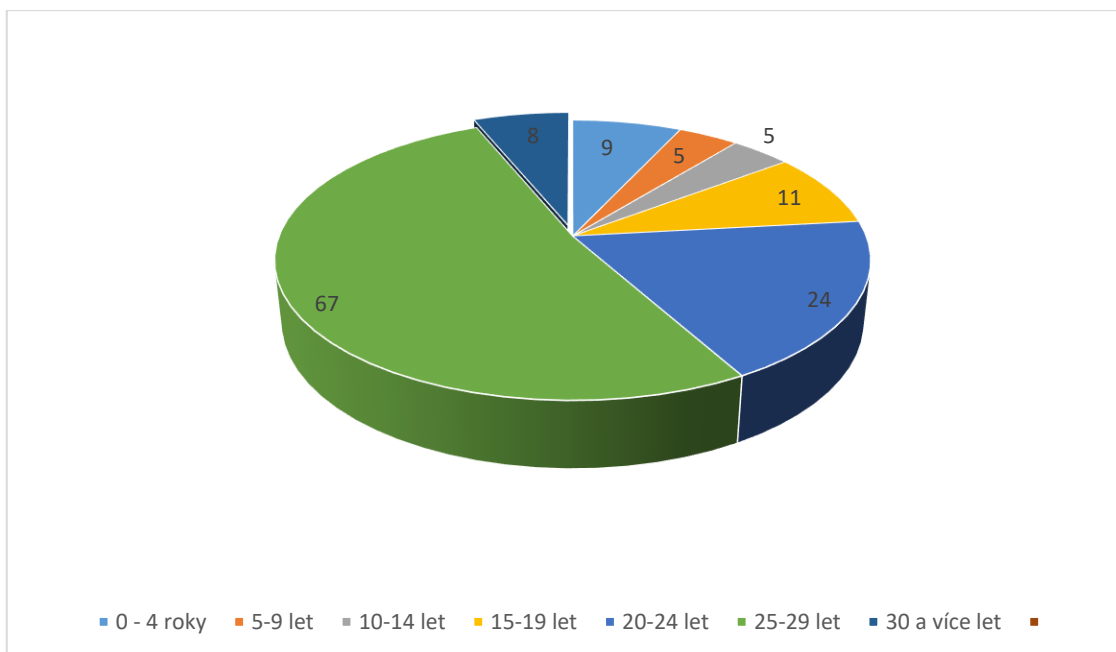
Obr. 1 Policie ČR propuštění na vlastní žádost dle odsloužených let

Zdroj: Policejní prezidium České republiky, Odbor personální, Oddělení personálního plánování a analýz

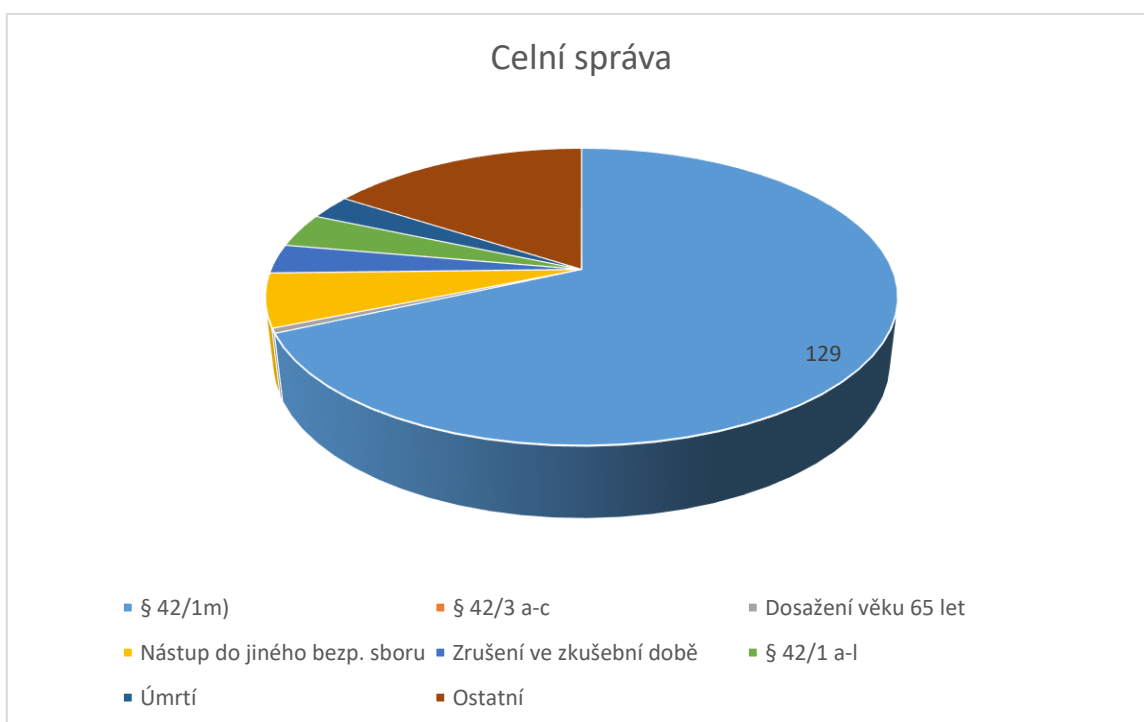
Obr. 2 Policie ČR propuštění právní důvody

Zdroj: Policejní prezidium České republiky, Odbor personální, Oddělení personálního plánování a analýz

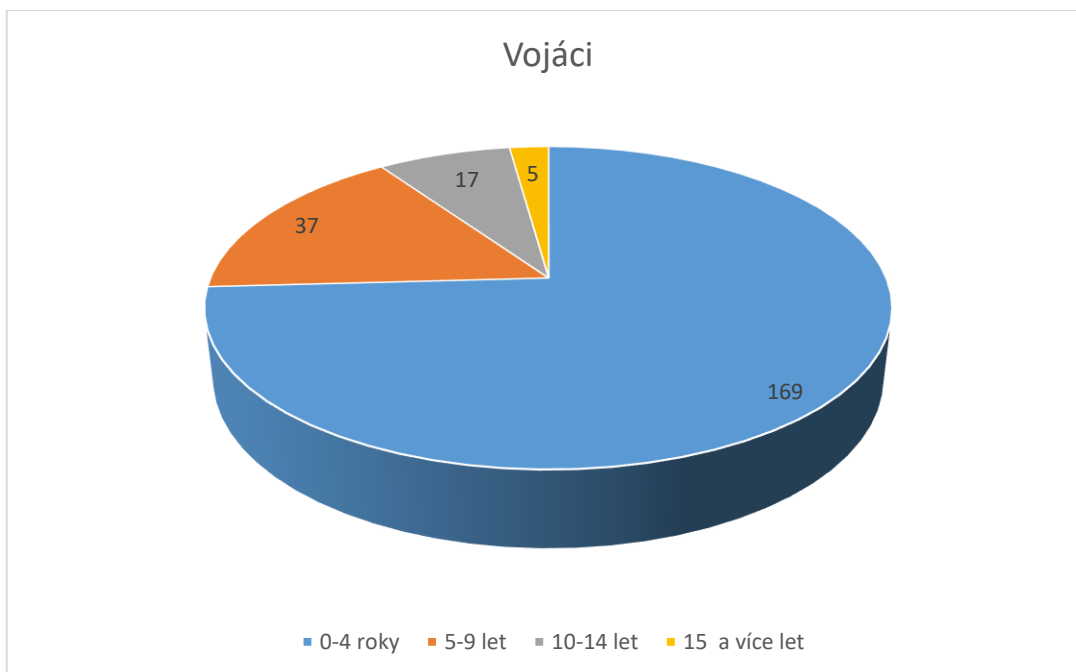
Obr. 3 Celní správa propuštění na vlastní žádost dle odsloužených let

Zdroj: Generální ředitelství cel, oddělení Personální podpory, odbor Řízení lidských zdrojů

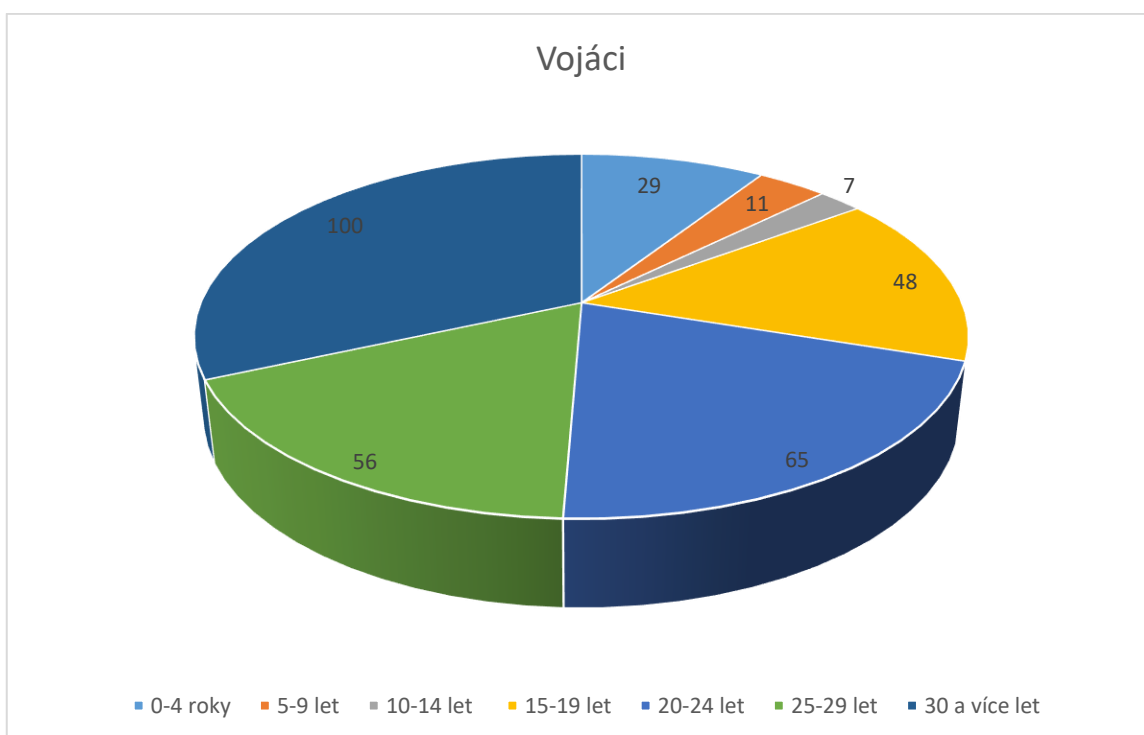
Obr. 4 Celní správa propuštění právní důvody

Zdroj: Generální ředitelství cel, oddělení Personální podpory, odbor Řízení lidských zdrojů

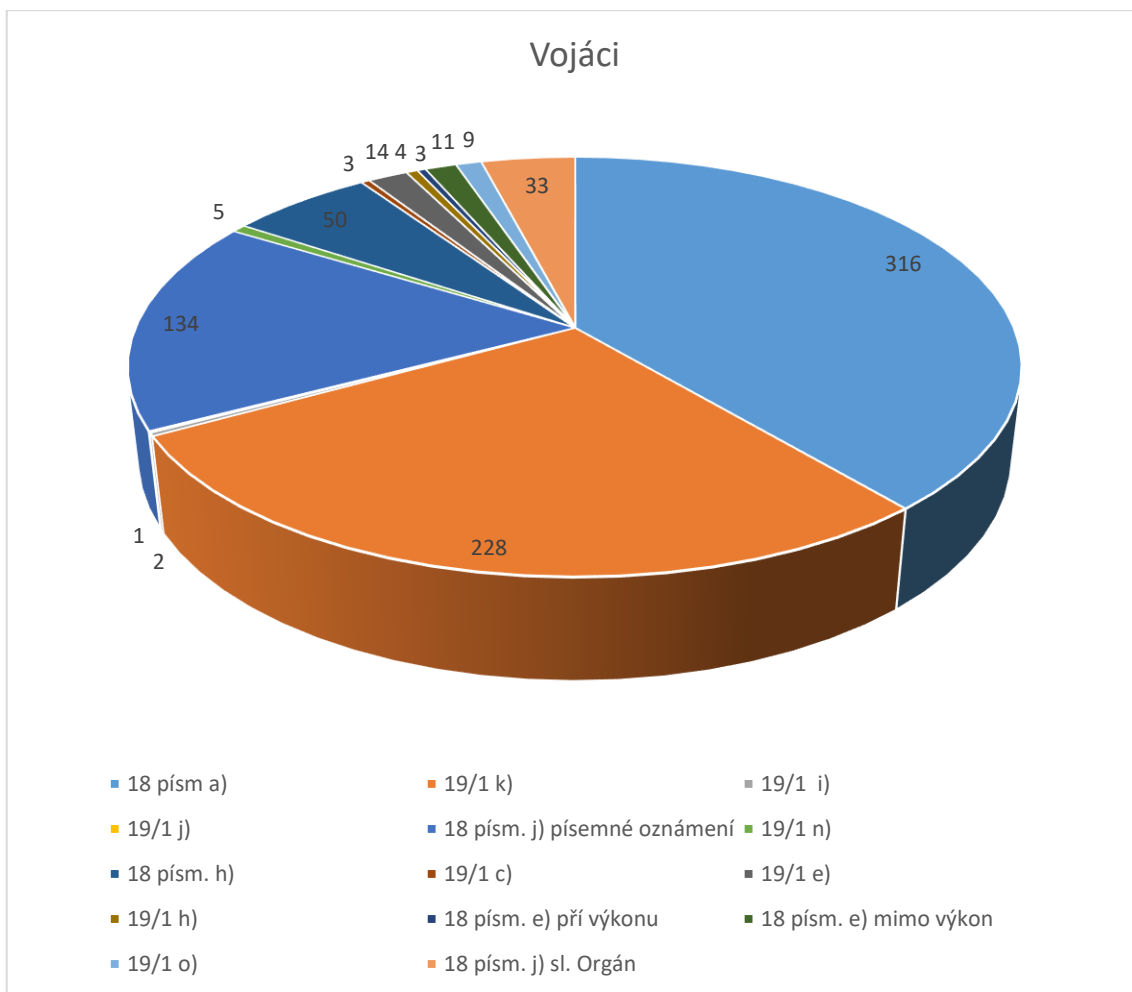
Obr. 5 Vojáci na vlastní žádost

Zdroj: Kancelář náčelníka Generálního štábu AČR, oddělení komunikace s veřejností

Obr. 6 Vojáci uplynutí stanovené doby trvání služebního poměru

Zdroj: Kancelář náčelníka Generálního štábu AČR, oddělení komunikace s veřejností

Obr. 7 Vojáci zákonné důvody

Zdroj: Kancelář náčelníka Generálního štábu AČR, oddělení komunikace s veřejností

6.1 Vyhodnocení statistických údajů

Výše vyobrazené grafy Policie České republiky a Celní správy České republiky znázorňují v prvních případech odchod příslušníků na vlastní žádost dle odsloužených let. Další grafy znázorňují odchod příslušníků dle jednotlivých právních důvodů, tak jak je uvádí zákon. Z obou typů grafů je patrné, že nejčastější důvod odchodu je na vlastní žádost dle ust. § 42 odst. 1 písm. m) zákona. Popravdě jsem ani jiný výsledek nečekal a bylo by přinejmenším smutné, kdyby převládal jiný právní důvod. Zbylé právní důvody jsou, co se týče počtů, více méně stejné, nebo s minimálními odchylkami. Co se týče bezpečnostních sborů, oslovil jsem za účelem získání statistických údajů i Hasičský záchranný sbor, bohužel bez jakékoli odezvy. Lze ale předpokládat, že statistiky by se nesly ve stejném

duchu. Co se týče odchodu na vlastní žádost, je u Policie České republiky rovněž zřejmá převaha příslušníků, kteří měli odslouženo mezi 25 a 29 lety. Těchto je 598. Na druhém místě jsou odchody v letech služby 20 – 24 let v počtu 348 příslušníků. Na třetím místě jsou příslušníci, kteří mají odslouženo více jak 30 let a to v počtu 316.

U Celní správy je to podobné. První místo zaujímají příslušníci s 25-29 lety služby v počtu 67, druhé místo mají rovněž roky 20-24 v počtu 24 a třetí více jak 30 let v počtu jen 8 příslušníků. U celníků jsou rozdíly propastnější a sloužit více jak 30 let vydrží evidentně málokdo.

Statistiky týkající se vojáků z povolání jsem získal v době, kdy jsem zamýšlel práci pojmout jako porovnání služebního zákona bezpečnostních sborů a vojáků z povolání. Tuto myšlenku jsem ale musel opustit, zejména vzhledem k obsáhlosti problematiky skončení služebního poměru bezpečnostních sborů. Přejde mi ale zajímavé nejen pro mě, ale i pro ostatní čtenáře této práce, moci si takovéto statistiky porovnat. Tyto statistiky byly následně užity i do návrhů de lege ferenda.

Jak je vidět z jednotlivých grafů, vojáci mají důvody odchodů postaveny trochu jinak. Je to samozřejmě tím, že mají jiné podmínky služby a jiná kritéria pro ukončení služebního poměru. Nemají jako bezpečnostní sbory služební poměr na dobu neurčitou, ale tato se jim několikrát během služby prodlužuje na různě dlouhé úseky, dle aktuálních potřeb vojska. Na vlastní žádost tak odchází drtivá většina příslušníků již v prvních čtyřech letech služby. Z pohledu zkvalitnění služby, je to tak možná lepší, jelikož poté zůstávají ti, kteří mají opravdu zájem danou činnost vykonávat. Na straně druhé je mnoho i těch, kteří odslouží více jak 30 let.

7 Úvahy de lege lata, návrhy de lege ferenda

Současná právní úprava skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů se snaží myslet na veškeré možné situace, nebo lépe řečeno, události, které mají za následek skončení služebního poměru. Některé se dle mého názoru ale zbytečně duplují nebo jsou v rozporu s jinými ustanoveními zákona. Poměrně jednoznačně a srozumitelně jsou vyjmenovány výsluhové nároky a to včetně případů, kdy dojde ke skončení služebního poměru v souvislosti s úmrtím příslušníka. Oproti předchozí podobě zákona kvitují přidání důvodu propuštění ust. § 42 odst. 1 písm. c) zákona, tedy propuštění příslušníka

pokud se dopustil úmyslného trestného činu, který byl vyřešen některým z odklonů. Stejně tak mohu vyzdvihnout nově přidané ust. § 42 odst. 1 písm. b) zákona a § 42 odst. 1 písm. e) zákona. Změn oproti minulému zákonu bylo a samozřejmě více, ale zmíním zejména propuštění z důvodu odnětí osvědčení o fyzické či odborné způsobilosti.

Dalším plusem nové podoby zákona oproti dřívější variantě, je zajisté zvýšení odchodného a úmrtného. U úmrtného je to obzvláště znatelné, jelikož bylo navýšeno z trojnásobku na dvanáctinásobek. Změna nastala i v letech, po kterých má příslušník nárok na výsluhu. Z deseti let byla hranice posunuta na patnáct let, což je zcela v pořádku se zásadou celoživotní služby. Rovněž byli nově jednoznačně definovány práva a povinnosti účastníku řízení.

Některé nedostatky či návrhy, jak by se dala současná úprava zákona pozměnit, jsem již okrajově naznačoval v předchozích kapitolách. Nicméně se k daným nedostatkům vrátím i zde. Jisté mé poznatky mohou být vcelku odvážné a ne všichni příslušníci by je mohli pochopit, ale berte to jako můj názor na věc s pohledu zachování kvalitních pracovníků pro budoucí generace příslušníků bezpečnostních sborů.

Začneme § 41a, tedy zrušení služebního poměru ve zkušební době. Zákonodárce zde uvádí, že lze propustit příslušníka i bez udání důvodu. To ale dle mého názoru není zcela možné, jelikož služebního funkcionáře přece muselo něco vést k tomu, proč chce zrovna toho či onoho příslušníka propustit a zákonitě se tento důvod musí někde objevit. Pokud chce služební funkcionář tuto skutečnost utajit, zřejmě se mu to nepodaří vzhledem k ustanovení § 174/1 zákona, tedy že má příslušník právo nahlížet do spisu a důvod se tedy stejně dozví. Nehledě na to, že další ustanovení zákona ukryté pod § 181/5 zákona hovoří o tom, že všechna rozhodnutí týkající se služebního poměru, musí obsahovat řádné odůvodnění. Takže dvě ustanovení téhož zákona si zcela odporují. § 41a zákona má asi jediný praktický význam a to že služební poměr může v tomto případě skončit do 5 pracovních dnů od doručení rozhodnutí.

Další nedostatky spatřuji v ust. § 42 písm. d) zákona. Je zde zbytečně nakumulováno několik podmínek, které musejí být splněny zároveň. Současně zde není jednoznačně dáno, co je zavrženíhodné jednání. Porušení služebního slibu, je také, dle mého názoru, dosti obecný pojem. Otázkou ale je, zda dávat

služebnímu slibu takovou moc. Osobně jsem služební slib chápal jako jakýsi rituál přijetí k bezpečnostnímu sboru a měl by tedy mít spíše morální charakter, než – li bych jej chápal jako nějaké zákonné ustanovení. Myslím si, že pokud příslušník splňuje podmínky pro propuštění dle písm. d), musí tím zákonitě porušit i některou z povinností mu kladených dle zákona. Dalo by se tedy uvažovat o uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti a přistoupit tak propuštění dle písm. e). Institut písm. d) by se tak mohl zcela zrušit, popř. je nutné, zcela jednoznačně vymezit případy, kterých se má týkat a za jakých podmínek. Odbouráním důvodu § 42 odst. 1 písm. d), by nám mohlo zaniknout i zvláštní řízení a nemohly by tak nastat případy, že se příslušník nemůže účinně hájit.

Další korekce, které by se daly udělat, se týkají ust. § 42/1 písm. h). Jako nadbytečné mi zde přijde uvádět větu s výjimkou zdravotních důvodů souvisejících s těhotenstvím. Vždyť již § 77 zákona nám dává výčet jednání, které by se dalo považovat za diskriminující. Jeden z důvodů je právě těhotenství, tak proč jej zbytečně zdůrazňovat i v ustanoveních o propuštění.

Poupravil bych i ustanovení § 42/1 e) nebo spíše §§ 155 a 157. Samotné ustanovení o propuštění z důvodu uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti je asi v pořádku, ale příliš se mi nelíbí, proč i takový příslušníci, kteří dostali tento trest, mají pobírat výsluhové nároky stejně jako někdo, kdo svou práci vykonává řádně a svědomitě. Zákonodárce si měl v tomto případě uvědomit, že dává nemalé finanční prostředky někomu, kdo svou práci nevykonával řádně nebo vůbec a po skončení služebního poměru se jen bude pod vousy smát ostatním, kteří tuto práci dělali za něj nebo ji zkrátka vykonávají řádně. Osobně to cítím jako velkou nespravedlnost.

Další kapitola, kterou navrhuji k jistým změnám, se týká výsluhových nároků. Co se týče odchodného, myslím si, že zákonodárce tyto nastavil celkem spravedlivě. Horší je to dle mého názoru s výsluhovým příspěvkem. K této práci jsem si nechal zpracovat statistické údaje týkající se skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a pro srovnání i vojáků z povolání. Podařilo se mi tak získat údaje od Policie České republiky, Celní správy České republiky a Vojáků z povolání. Co se týče bezpečnostních sborů, bráno z výše uvedených získaných statistik a můžeme předpokládat, že i u ostatních bezpečnostních sborů budou data velmi podobná, je vidno, že příslušníci odcházejí nejvíce samozřejmě

na vlastní žádost, ale co je důležité pro mé úvahy, že je to právě v období mezi 25-29 rokem služby. Z toho, jak je nastaven procentuální růst výsluh, je to i logické. Do doby služby 29 let procenta relativně narůstají a na případném výsluze je to znát. Poté tento nárůst není již tak markantní, což je jeden z důvodů, proč si mnozí příslušníci rozmyslí, zda pokračovat či nepokračovat ve službě. Nejvyšší nárůst je samozřejmě do 24 roku služby, proto i v těchto letech můžeme vidět znatelný odchod příslušníků. Všude neustále slycháme, že si nejvyšší představitelé bezpečnostních sborů snaží udržet zkušené kolegy, ale takto nastavenými pravidly pro odchod se toho těžko docílí. Někdo by to mohl brát jako jakési vydírání k tomu, aby zůstal, to si ale nemyslím, pokud někdo svou práci dělá rád, a budou mu k tomu dány přiměřené podmínky, proč by nesetřval o něco déle. Není to samozřejmě jen o výsluhových nárocích, mohli bychom se bavit o takřka nulově nastaveném karierním řádu, o nevhodně používaných benefitech jako je osobní či stabilizační příspěvek. To ale není předmětem této práce, proto zůstanu u výsluhového příspěvku. Je to samozřejmě předmětem diskuze nejen mezi zákonodárci, ale měli by se do ní zapojit zejména policisté sami ať již cestou odborových organizací či pomocí jiných nástrojů.

Můj návrh nastavení výsluhového příspěvku by zhruba odpovídal modelu, který mají vojáci z povolání. Tedy po 15. roku služby minimalizovat výsluhový příspěvek např. na 5% hranici, kdy následující roky by jejich nárůst byl markantnější. Asi nemá příliš smysl modelovat zde přesná procenta na jednotlivé roky, jde mi spíše o to, aby k bezpečnostním sborům chodili opravdu lidé, kteří mají o danou práci zájem a ne ti, kteří nemohou jinou práci najít, nebo chtějí tzv. vymést se systémem. Tito lidé jen počkají na 15. rok služby, vezmou rentu a odejdou ve 35 letech věku, kdy ještě zcela beze sporu velmi snadno najdou jiné zaměstnání a stát jim bude vyplácet mnohdy nemalou apanáž. Bohužel několik takových vyčkávajících kolegů jsem během své služby zažil a občas mi bylo i smutno, že někdo takový má nárok na výsluhu i když svou práci nevykonával zrovna příkladně a trochu i srdcem. Rovněž procentuální růst bych nezastavoval na 50 % měsíčního služebního příjmu. Tohoto vrcholu mnohdy příslušníci dosáhnou v 50 letech věku, a pokud nemají jinou motivaci, (jak jsem již předeslal karierní růst, osobní ohodnocení apod.) nemají příliš důvod setrávat ve službě. Posunul bych tuto hranici klidně na 60 % platu, ale zavedl bych horní hranici

výsluhového příspěvku, tedy její sumu. Tímto nástrojem, samozřejmě ve spojení s dalšími uvedenými možnostmi si myslím, že zkušení příslušníci bezpečnostních sborů budou ve službě setrávat déle než doposud a bezpečnostní sbory se tak více stabilizují. Důležité je tedy zacílení na skupiny 20-24 a více jak 30 let služby. Zbylé důvody odchodů se nedají příliš ovlivnit a jsou otázkou spíše individuálního přístupu každého příslušníka.

Závěr

Studováním problematiky skončení služebního poměru mě donutilo hledět na danou věc i z jiných úhlů pohledu a všiml jsem i určitých niancí a nedostatků, které jsem následně popisoval v návrhách de lege ferenda. Při normálním pročitání jednotlivých ustanovení si člověk ani neuvědomuje, jak se dá daná problematika uchopit a převrátit doslova naruby. Teprve nyní jsem si uvědomil, jaké následky či skutečnosti mohou nastat za těch či oněch okolnostech. Není to jen o těch pár paragrafech, které skončení služebního poměru přímo upravují, ale je to o celé plejádě na sebe navazujících paragrafů, prováděcích předpisu, vyhlášek a nařízení, které celou věc zpřesňují, doplňují a do jisté míry i pomáhají pochopit. Jsem si zcela jist, že jsem ve své práci nevedl veškeré tyto prameny, ale čeho si jist jsem, je, že pokud bych tak chtěl učinit, dalo by to svým rozsahem klidně na dvě takovéto práce.

Ať už je skončení služebního poměru provázáno jakýmikoli jevy, vždy se jedná o zásadní krok v životě příslušníka bezpečnostního sboru, tedy člověka, který sloužil své vlasti. Někdy bývá tento krok jednoduchý a vyplývající z daných, ať už profesních nebo soukromých důvodů. Někdy ale bývá ono rozhodnutí vystoupit velmi obtížné a myslím, že ukápla nejedna slzička, když k tomu došlo. Po skončení služebního poměru člověk začíná žít jiný život, změní se prostředí, ve kterém se pohybuje, změní se kolegové, změní se jeho volný čas a změní to zajisté i sebe sama. Pro přechod do zcela jiného prostředí zákonodárce naštěstí vymyslel výsluhové nároky, které tento přechod zlehčují a dávají určitou jistotu, o kterou se může, již bývalý příslušník, opřít. Co si budeme povídat, služby v bezpečnostních sborech je natolik specifická, že se s jiným zaměstnáním srovnávat zkrátka nedá.

V mé práci jsem zmiňoval i příslušníky, kteří svoji práci neodvádějí, jak mají, popř. čekají právě na zmíněné výsluhové nároky a poté celkem spokojeně odcházejí. Bohužel se takovým případům nedá příliš dobře zabránit. Mohli by se ale alespoň z části eliminovat úpravou zákona právě výsluhových nároků. Samozřejmě to není jediný nástroj jak takovým případům předcházet, ale v rámci této práce je to právě to co jsem zmiňoval. Zmiňovaná změna by zajisté pomohla i s udržením zkušených příslušníků, kteří i díky současně nastavenému zákonu ve velkém množství mizí právě mezi 25 – 29 létem služby. Je proto dle mého názoru nezbytné změnit služební zákon z pohledu právě na odchod této generace policistů.

Cílem práce bylo vytvoření dokumentu, který by podrobněji popisoval skončení služebního poměru a následky s tím spojené. Věřím tomu, že když si tuto práci přečte jakýkoli příslušník bezpečnostních sborů, dokáže se vdané problematice zorientovat a možná mu i pomůže vyřešit nějaké otázky, na které si do této doby nedokázal odpovědět.

Jisté náznaky, že se služební zákon měnit bude, se již ozývají. Nepodařilo se mi bohužel získat žádnou podobu možné změny, můžeme tedy doufat, že to nebude k horšímu a ona novelizace posílí stabilitu bezpečnostních sborů zejména z pohledu personálního. Nastavení nových pravidel by přinejmenším pomohlo ke klidnějším odchodům a bývalý příslušníci by si mohli říci, jsem rád, že jsem sloužil a že se na mě sbor za těch mnoho let, které jsem mu věnoval, úplně nevykašlal. Na závěr snad ještě jednu poznámku z historie. Byly doby, kdy příslušníci po odchodu do civilní sféry nedostávali vůbec nic a pohlíželo se na ně jako na zrádce. Budme tedy rádi alespoň za to, co máme a věřme v lepší budoucnost.

Seznam použité literatury

Monografie:

MALÝ, Karel. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. 3. přepracované vydání Praha: Linde, 2003. ISBN 80-720-1433-1.

ŠTEINBACH, Miroslav. 2016. Čtvrtstoletí Policie České republiky: 25 let Policie České republiky 1991-2016. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2016. ISBN 978-80-260-9597-2.

TOMEK, Petr, Zdeněk Fiala. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou, 2019. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Anag. ISBN 978-80-7554-234-2.

ŠÁMAL, Pavel Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

Chrobák, J., a kol. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: Praktický komentář, Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN: 978-80-7598-539-2.

BĚLINA, Miroslav. Zákoník práce: komentář. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2019, Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-0.

HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. Právnícké učebnice: C.H. Beck. ISBN 978-807-1792-543.

Zákonná úprava a IAŘ:

Zákon č. 15/1914 Sb., č.ř.z., služební pragmatika

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti

Zákon ČNR č. 1/1992 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Zákon ČNR č. 2/1992 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon)

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů

zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákona č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Vyhláška ministerstva vnitra č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru

Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech

Vyhláška ministerstva vnitra č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru

Nařízení vlády č. 137/2015 Sb., o dalších případech, ve kterých lze přijmout osobu do služebního poměru na dobu určitou

Nařízení vlády č. 546/2020 Sb. o úpravě náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. září 2016, sp. zn. 10 As 61/2015-69

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2012 ze dne 27. července 2012, kterým se provádí některá ustanovení zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Stanovisko Personálního odboru Ministerstva vnitra k Možnosti propuštění příslušníka Policie České republiky ze služebního poměru v případě jednání pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, ze dne 1. února 2008, Č.j. MV-12438-1/SP-2008

Informace Personálního odboru Policejního prezidia České republiky ze dne 6. května 2014 ke Skončení služebního poměru příslušníka úmrtím. Zpracovala Bc. Olga Vrtálková

Webové stránky a elektronické zdroje:

Veronika Cvejnová, Jaký je rozdíl mezi mzdou a platem? Je na tom někdo hůř? Publikováno 4. října 2020 na stránkách duofinance.cz. Dostupné z: <https://www.duofinance.cz/rozdil-mezi-mzdou-platem>

VALACHOVÁ, Kateřina. Zákon o státní službě. *Právní prostor*. [Online]. Publikováno 15. 12. 2014 [cit. 19. 3. 2018]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/zakon-o-statni-sluzbe>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti příslušníka bezpečnostního sboru pro výkon služby na služebním místě

Příloha č. 2: Osvědčení o fyzické způsobilosti

Příloha č. 3: Žádost o propuštění

Příloha č. 4: Žádost služebního funkcionáře o zjišťování osobnostní způsobilosti

Příloha č. 5: Návrh na propuštění ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2003 Sb.

Příloha č. 6: Návrh na propuštění ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky podle § 42 zákona č. 361/2003 Sb.

Příloha č. 1: Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti příslušníka
bezpečnostního sboru pro výkon služby na služebním místě

Příloha č. 4 k vyhlášce č. 226/2019 Sb.

Vzor lékařského posudku o zdravotní způsobilosti příslušníka

Název poskytovatele pracovnělékařských služeb, IČO, adresa sídla nebo místa

**Lékařský posudek
o zdravotní způsobilosti příslušníka bezpečnostního sboru pro výkon služby
na služebním místě¹⁾**

Pořadové číslo nebo jiné evidenční označení lékařského posudku o zdravotní způsobilosti:

.....
.....

Jméno, popřípadě jména, příjmení, titul a datum narození příslušníka

.....
Adresa místa trvalého pobytu příslušníka

Byla provedena pracovnělékařská prohlídka:

vstupní periodická mimořádná

1. Výše posuzovaná osoba se podrobila lékařské prohlídce ke zjištění zdravotní
způsobilosti pro výkon služby na služebním místě

.....
.....

u útvaru bezpečnostního sboru

.....
.....

adresa pro doručování (korespondenční adresa bezpečnostního sboru)

2. Posudkový závěr^{*)}:

Posuzovaná osoba

- a) je zdravotně způsobilá pro výkon služby na služebním místě
- b) je zdravotně způsobilá pro výkon služby na služebním místě s podmínkou
- c) je zdravotně nezpůsobilá pro výkon služby na služebním místě na základě vstupní prohlídky
- d) pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost pro výkon služby na dosavadním služebním místě²⁾, pro který je stanoven jiný zvláštní požadavek³⁾
- e) pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost pro výkon služby⁴⁾

Datum ukončení platnosti lékařského posudku o zdravotní způsobilosti^{**}):

.....

Poučení:

Proti tomuto lékařskému posudku lze podle § 46 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, podat návrh na jeho přezkoumání do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání, a to poskytovateli pracovnělékařských služeb, který lékařský posudek vydal. Práva na přezkoumání lékařského posudku se lze vzdát. Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá, nebo je zdravotně způsobilá s podmínkou.

.....

Datum vydání lékařského posudku

.....

Jméno, popřípadě jména, příjmení
a podpis posuzujícího lékaře

Razítko poskytovatele pracovnělékařských služeb

Lékařský posudek předán dne.....

Podpis posuzované osoby

*) Nehodící se škrtněte

***) V případě, že je třeba na základě zjištěného stavu nebo zdravotní způsobilosti omezit platnost lékařského posudku na dobu menší než 90 dnů, nebo pokud tak stanoví jiný právní předpis; v těchto případech se vyznačuje rozhodný den, měsíc a rok ukončení platnosti lékařského posudku.

¹⁾ § 13 odst. 1 písm. e), § 15 odst. 6 a § 17 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č. 2: Osvědčení o fyzické způsobilosti

Útvar Policie České republiky

.....

V.....

dne.....

Počet listů:

OSVĚDČENÍ
o fyzické způsobilosti

7.1.1 uchazeče o přijetí do služebního poměru příslušníka Policie České republiky nebo příslušníka Policie České republiky pro výkon služby na služebním místě, pro účely § 15 odst. 4 a § 79 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Hodnostní označení *	
Příjmení / titul	/
Jméno	
Datum narození uchazeče	
Číslo služebního průkazu *	
Skupina fyz. způsobilosti**	
Platnost osvědčení do	

* týká se jen příslušníka Policie České republiky

** případně podskupina

splnil/a požadavky na tělesnou zdatnost podle § 15 odst. 4, resp. § 79 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

.....
Datum konání testu

.....
vedoucí komise

Příloha č. 3: Žádost o propuštění

Osobní evid. číslo

Název útvaru

Či:

Ž á d o s t

o propuštění ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky
(podle § 42 odst. 1 písm. m) zákona č. 361/2003 Sb.)

Služební hodnost, příjmení, jméno:	Datum narození:
Trvalý pobyt:	
Zastávané služební místo:	
Ve služebním poměru příslušníka Policie České republiky od:	
<u>Výstupní zdravotní prohlídka</u> (vyplní žadatel): Beru na vědomí, že rozsah výstupní prohlídky je v souladu s ustanovením § 79 odst. 6 zákona č. 361/2003 Sb., stanoven v § 5 odst. 1 vyhlášky č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti, a vyžaduje návštěvu služebního lékaře, který popřípadě stanoví rozsah dalších odborných vyšetření podle zjištěného zdravotního stavu. Další odborná vyšetření ve specializovaném lékařském zařízení Podstoupím – Nepodstoupím * <p style="text-align: right;">Podpis:</p> Vyjádření služebního lékaře o splnění podmínky absolvování výstupní lékařské prohlídky:	
Žádám o propuštění ze služebního poměru ^{v/} Žádám o propuštění ze služebního poměru dnem ^{v/} V dne <p style="text-align: right;">..... podpis příslušníka</p> Důvody možno konkretizovat na zvláštním listu.	
Rozhodnutí služebního funkcionáře k žádosti příslušníka o skončení služebního poměru propuštěním dnem	
Schvaluji - Neschvaluji V dne <p style="text-align: right;">..... podpis služebního funkcionáře s personální pravomocí</p>	

^{v/} Nechozí se skrzte

MV sk. č. 49 B

Příloha č. 4: Žádost služebního funkcionáře o zjišťování osobnostní způsobilosti

Žádost služebního funkcionáře o zjišťování osobnostní způsobilosti
na základě vyhlášky 487 / 2004 Sb.,
o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby
v bezpečnostním sboru (dále jen „vyhláška“)

Dle § 3 odst. 2 vyhlášky žádám o zjištění osobnostní způsobilosti

jméno

příjmení

datum narození

Důvodem psychologického vyšetření je:

.....

Osobnostní způsobilost posuzované osoby **byla – nebyla**¹⁾ již dříve zjišťována
na psychologickém pracovišti

.....

Služební funkcionář

¹⁾ nehodící se škrtněte

Příloha č. 5: Návrh na propuštění ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2003 Sb.

Název útvaru	Osobní evid. číslo
Či.:	

N Á V R H
na propuštění ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky
(podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2003 Sb.)

+	Služební hodnost, příjmení, jméno:
	Den, měsíc a rok narození:
	Trvalý pobyt:
	Zastávané služební místo:
	Ve služebním poměru příslušníka Policie České republiky od:
	Odůvodnění návrhu na propuštění: *
	V dne podpis vedoucího příslušníka

* V případě nedostatku místa, pokračujte na zvláštním listě

Vyjádření nadřízených služebních funkcionářů:

V dne

.....
podpis služebního funkcionáře

Rozhodnutí služebního funkcionáře s personální pravomocí:

Návrh schvaluji - neschvaluji:

V dne

.....
podpis služebního funkcionáře
s personální pravomocí

Služební poměr skončil dne

.....
podpis personálního pracovníka

Příloha č. 6: Návrh na propuštění ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky podle § 42 zákona č. 361/2003 Sb.

Název útvaru	Osobní evid. číslo
Čj.:	

N Á V R H
na propuštění ze služebního poměru příslušníka Policie České republiky
(podle § 42 odst. písm. zákona č. 361/2003 Sb.)

Služební hodnost, příjmení, jméno:
Den, měsíc a rok narození:
Trvalý pobyt:
Zastávané služební místo:
Ve služebním poměru příslušníka Policie České republiky od:
Klasifikace zdravotního stavu: (vyplní lékař Ministerstva vnitra), (uvést, zda je nutné přezkoumání řízení při neschopnosti k službě pro nemoc dlouhou dobu vzniku a kdy končí podpůrná doba, při propuštění ze zdrav. důvodů předložit lékařskou dokumentaci)

Odůvodnění návrhu na propuštění:^{7/}

V.....dne.....

.....
podpis vedoucího příslušníka

Vyjádření propouštěného příslušníka Policie České republiky:

.....
podpis příslušníka

^{7/} V případě nedostatku místa, pokračujte na zvláštním listě

Vyjádření nadřízených služebních funkcionářů:

V.....dne.....

.....

podpis služebního funkcionáře

Stanovisko odborového orgánu, je-li při útvaru ustanoven (§ 198 odst. 1 písm. d) zák. č. 361/2003 Sb.)

V.....dne.....

.....

za odborový orgán

Rozhodnutí služebního funkcionáře s personální pravomocí:

Návrh schvaluji - neschvaluji:

Vdne

.....

podpis služebního funkcionáře
s personální pravomocí

Doručení rozhodnutí

Rozhodnutí ve věcech služebního poměru .č. převzal dne

.....

podpis příslušníka

.....

podpis personálního pracovníka

Příslušník Policie České republiky žádá, aby služební poměr ukončený podle § 42 odst. zákona č. 361/2003 Sb., skončil ke dni.....

V..... dne

.....

podpis příslušníka

Rozhodnutí služebního funkcionáře k žádosti příslušníka o skončení služebního poměru propuštěním ke dni.....

Schvaluji - neschvaluji

V..... dne

.....

Podpis služebního funkcionáře
s personální pravomocí

Služební poměr skončil dne r.

.....

podpis personálního pracovníka